

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА  
ДИЗАЙНУ  
Факультет мистецтв і моди  
Кафедра моди та стилю

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА**

на тему:

Проектування творчої колекції моделей жіночих вечірніх суконь  
з використанням прийомів трансформації

Спеціальність 182 Технології легкої промисловості

Освітня програма Конструювання та технології швейних виробів

Виконала: студентка групи МгШ-23  
Нестеренко Л.Л.

Керівник к.т.н., доцент Зубкова Л.І.

Рецензент к.т.н., доцент Арабулі А.Т.

Київ 2024

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Факультет мистецтв і моди

Кафедра моди та стилю

Спеціальність 182 Технології легкої промисловості

Освітня програма Конструювання та технології швейних виробів

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Завідувач кафедри МС

Тетяна СТРУМІНСЬКА

«05» серпня 2024 року

## **ЗАВДАННЯ**

### **НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ**

Нестеренко Лілії Леонідівні

1. Тема роботи Проектування творчої колекції моделей жіночих вечірніх суконь з використанням прийомів трансформації

Науковий керівник Зубкова Людмила Іванівна, к.т.н., доцент

затверджені наказом вищого навчального закладу від “03 ”вересня\_2024 року №188-уч

2. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи Конструкторсько-технологічна документація на розробку та виготовлення жіночих вечірніх суконь в умовах підприємства ФОП Ковальова І.Є. (м. Київ).

3. Зміст кваліфікаційного проєкту Вступ; Розділ 1. Характеристика особливостей розробки нових моделей вечірніх суконь методами дизайн-проектування; Розділ 2. Аналіз прийомів методів комбінаторики та трансформації для розробки жіночих вечірніх суконь; Розділ 3. Проектування творчої колекції моделей жіночих вечірніх суконь з використанням творчого джерела та прийомів трансформації; Розділ 4. Технологічна підготовка моделей вечірніх суконь до запуску у виробництво; Висновки. Список використаних джерел

5. Перелік графічного матеріалу 1) Схеми моделювання базової моделі та моделей-модифікацій; 2) Кресленник загального виду базової моделі виробу.

4. Дата видачі завдання 05 серпня 2024 року

## 6. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Зубкова Л.І., професор МС		
Розділ 2	Зубкова Л.І., професор МС		
Розділ 3	Зубкова Л.І., професор МС		
Розділ 4	Зубкова Л.І., професор МС		

7. Дата видачі завдання 5 серпня 2024 р.

### КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Терміни виконання етапів	Примітка про виконання
1	Вступ	вересень 2024	<i>Виконано</i>
2	Розділ 1 Характеристика особливостей розробки нових моделей вечірніх суконь методами дизайн-проектування	вересень 2024	<i>Виконано</i>
3	Розділ 2 Аналіз прийомів методів комбінаторики та трансформації для розробки жіночих вечірніх суконь	вересень 2024	<i>Виконано</i>
4	Розділ 3 Проектування творчої колекції моделей жіночих вечірніх суконь з використанням творчого джерела та прийомів трансформації	жовтень 2024	<i>Виконано</i>
5	Розділ 4. Технологічна підготовка моделей вечірніх суконь до запуску у виробництво	жовтень 2024	<i>Виконано</i>
6	Висновки	листопад 2024	<i>Виконано</i>
7	Оформлення (чистовий варіант)	листопад 2024	<i>Виконано</i>
8	Подача кваліфікаційної роботи науковому керівнику для відгуків	листопад 2024	<i>Виконано</i>
9	Подача кваліфікаційної роботи для рецензування (за 14 днів до захисту)	грудень 2024	<i>Виконано</i>
10	Перевірка кваліфікаційної роботи (проєкту) на наявність ознак плагіату та текстових співпадінь (за 10 днів до захисту)	грудень 2024	<i>Виконано</i>
11	Подання кваліфікаційної роботи (проєкту) на затвердження завідувачу кафедри (за 7 днів до захисту)	грудень 2024	

З завданням ознайомлений:

Студент  
Науковий керівник роботи

\_\_\_\_\_ Нестеренко Л.Л.  
\_\_\_\_\_ Зубкова Л.І.

## АНОТАЦІЯ

Нестеренко Л.Л. Проектування творчої колекції моделей жіночих вечірніх суконь з використанням прийомів трансформації.

Кваліфікаційна робота за спеціальністю 182 – Технології легкої промисловості освітньої програми «Конструювання та технології швейних виробів» - Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2024 рік.

В кваліфікаційній роботі проаналізовано методи дизайн-проектування та розроблено колекцію жіночих вечірніх суконь з використанням прийомів трансформації. Розроблено творчу концепцію колекції та обрано творче джерело, на основі якого розроблено моделі вечірніх суконь. Матеріали обрано із врахуванням споживчих вимог і напрямку моди. Три моделі жіночих вечірніх суконь виготовлено в матеріалі, що дозволило розширити можливості використання одягу-трансформеру для різноманітних святкових подій. Розроблено конструкторсько-технологічну документацію на одну з моделей.

Ключові слова: вечірні сукні, прийоми трансформації, сукня-трансформер, методи дизайн-проектування, творче джерело.

## ANNOTATION

Nesterenko L.L. Designing a creative collection of women's evening dress models using transformation techniques. Qualification work in the specialty 182 - Light industry technologies of the educational program "Design and technology of sewing products" - Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, 2024. The qualification work analyzed the design-design methods and developed a collection of women's evening dresses using transformation techniques. The creative concept of the collection was developed and a creative source was selected, on the basis of which evening dress models were developed. The materials were selected taking into account consumer requirements and fashion trends. Three models of women's evening dresses were made in the material, which allowed to expand the possibilities of using transforming clothing for various festive events. Design and technological documentation was developed for one of the models. Keywords: evening dresses, transformation techniques, transforming dress, design-design methods, creative source.

## ЗМІСТ

ВСТУП	7
Розділ 1. Характеристика особливостей розробки нових моделей вечірніх суконь методами дизайн-проектування	9
1.1 Еволюція вечірніх суконь	9
1.2 Аналіз методів дизайн-проектування	17
1.3. Особливості використання творчого джерела при розробці одягу	23
Висновки до 1 розділу	25
Розділ 2. Аналіз прийомів методів комбінаторики та трансформації для розробки жіночих вечірніх суконь	26
Висновки до 2 розділу	37
Розділ 3. Проектування творчої колекції моделей жіночих вечірніх суконь з використанням творчого джерела та прийомів трансформації	38
3.1 Маркетингові дослідження. Дослідження сфери споживання, визначення групи споживачів і виду одягу для проектування	39
3.1.2 Функціональний аналіз об'єкту проектування. Визначення споживчих та виробничих вимог до виду одягу, що проектується	42
3.1.3 Вибір матеріалів для колекції	44
3.2. Розробка творчої концепції	47
3.3 Розробка творчих ескізів моделей колекції жіночих вечірніх суконь	50
3.3.1 Структурний аналіз творчого джерела	50
3.3.2 Розробка символ-форми колекції	54
3.3.3 Розробка ескізного ряду моделей колекції жіночого одягу	54
3.4 Проектно-конструкторська підготовка моделей	61

3.4.1 Побудова первинних креслень деталей конструкції для моделей колекції	61
3.4.2. Моделювання моделей колекції вечірніх суконь та розробка комплекту лекал на базову модель	67
Висновки до 3 розділу	70
Розділ 4. Технологічна підготовка моделей вечірніх суконь до запуску у виробництво	71
4.1 Характеристика пакету матеріалів для моделей колекції, вибір обладнання та режимів обробки	71
4.2 Розробка технологічної послідовності обробки жіночої вечірньої сукні	78
Висновки до 4 розділу	78
Загальні висновки	79
Список використаних джерел	80
Додатки	82

## ВСТУП

Вітчизняна легка промисловість набирає все більших обертів в своєму розвитку. Це пов'язано з тим, що населення України починає надавати перевагу якості, а не кількості.

Не зважаючи на те, що більшу частину ринку складають імпортні товари з Китаю та Туреччини, українським виробникам все ж вдається витримувати конкуренцію. Виробництва, які націлені на перспективний розвиток, ретельніше ставлять до підбору матеріалів та фурнітури, до підбору працівників, поліпшення робочих умови, оснащують робочі місця більш сучасним обладнанням, що дозволяє покращити продуктивність праці.

Залежно від асортименту, на якому спеціалізується підприємство, залежить і сегмент споживачів. Дуже важливим є визначення своєї цільової аудиторії та визначити її потреби. Виробництво повинно мати змогу розробити продукт, який відповідав би висунутим вимогам покупця.

Останнім часом все гостріше постає питання екологічного одягу. І погляд відразу падає на одяг-трансформер. Ця тема наразі дуже актуальна, адже це можливість розробити одяг, який зможе замінити декілька речей, в свою чергу займатиме менше простору в шафі. Крім того, такий одяг дуже практичний та економить бюджет. Одяг святкового призначення повинен трансформуватися швидко та легко, що дозволить одягати на одну й ту ж саму поді, без проблем змінивши свій зовнішній вигляд.

*Метою кваліфікаційної роботи є проектування творчої колекції моделей жіночих вечірніх суконь з використанням прийомів трансформації.*

Для досягнення мети поставлено такі завдання:

- аналіз особливостей розробки нових моделей з використанням методів дизайн-проекування; аналіз методу трансформації та його прийомів;
- розробка колекції вечірніх суконь з використанням прийомів трансформації;
- розробка конструкторсько-технологічної документації;

- підібрати пакет матеріалів, обрати методи обробки та обладнання;
- виготовлення моделей суконь у матеріалі.

*Об'єктом дослідження* обрано процес дизайн-проектування колекції жіночих вечірніх суконь з використанням прийомів трансформації.

*Предметом дослідження* є моделі колекції жіночих вечірніх суконь.

В роботі використані *методи дослідження*: системно-структурний підхід, методи дизайн-проектування колекцій одягу (аналіз, синтез, графічна трансформація), класифікація та систематизація інформації.

*Наукова новизна роботи* полягає у систематизації прийомів та елементів трансформації з врахуванням їх при розробці колекції моделей жіночих вечірніх суконь.

*Практична цінність.* Була розроблена колекція моделей жіночих вечірніх суконь з використанням прийомів трансформації, що дозволяє розширити можливості використання одягу-трансформеру для різноманітних святкових подій.

*Апробація результатів роботи.* Основні результати роботи були представлені на VIII Міжнародній науково-практичній конференції текстильних та фешн-технологій KyivTex&Fashion , XXIV Міжнародному конкурсі молодих дизайнерів-модельєрів «Печерські каштани» та XXII Міжнародному конкурсі одного образу та новорічно-різдвяного декору «Сузір'я «Каштан».

*Публікації.* За темою кваліфікаційної роботи опубліковані тези:

Зубкова Л., Нестеренко Л., Проектування творчої колекції моделей жіночих вечірніх суконь з використанням прийомів трансформації // Збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції текстильних та фешн-технологій KyivTex&Fashion, м.Київ, 17 жовтня 2024 р. Київ: КНУТД, 2023.

*Об'єм роботи.* Кваліфікаційна робота складається із вступу, чотирьох розділів, загальних висновків, списку літератури (23 найменувань), додатків, викладений на 109 сторінках машинописного тексту, включає 52 рисунків та 14 таблиць.



# РОЗДІЛ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗРОБКИ НОВИХ МОДЕЛЕЙ ВЕЧІРНІХ СУКОНЬ МЕТОДАМИ ДИЗАЙН- ПРОЄКТУВАННЯ

## 1.1 Еволюція вечірніх суконь

Вибір вечірніх суконь є завжди хвилюючим та особливим, адже напередодні важливої події кожна дівчина або жінка хоче мати неперевершений вигляд.

Поринувши в історію костюму, можна помітити, що в ХІХ столітті яскравим представником у світі моди вечірніх суконь став французький модельєр Чарльз Фредерік Ворт. Він почав створювати власні колекції та прославився на світ, як засновник «Високої моди».

Чарльз Фредерік Ворт заснував своє власне ательє, в якому виготовляв вечірні сукні, які наведені на рисунку 1.1.



Рисунок 1.1 - Вечірні сукні, розроблені Ч.Ф. Вортом

Завдяки використанню криноліну, модельєр зміг вирішити проблему багатошаровості [1]: замість 5-6 шарів використовували лише 1-2. Виріб ставав легшим та зручним під час експлуатації.

Ворт також винайшов торнюр та використовував своїх сукнях та став неймовірно популярним у заможних жінок того часу.

Торнюр – це невелика подушечка, яка пришивалась нижче спідниці та надавала додатковий об'єм (рис.1.2).



Рисунок 1.2 - Зовнішній вигляд торнюру та його застосування у сукнях.

Внесок Чарльза Ворта у світ моди є вагомим, адже окрім всього вищенаведеного, він першим почав пришивати лейбл до суконь зі своїм іменем (рис.1.3) [2]. Також, він ввів в світ моди професію манекенниці та започаткував дефіле.



Рисунок 1.3 - Вигляд лейбла, який пришивав Чарльза Ворт до своїх суконь

Ще одним новатором у світі моди був Поль Пуаре. Під впливом мистецтва Стародавнього Риму, Греції та Японії, він зміг звільнити жінок від корсетів,

одягаючи їх у вишукані тунікоподібні сукні, із завищеною талією з напівпрозорих світлих тканин [3].

Він запровадив цілу низку нових силуетів, зокрема спідницю зі шлейфом та туніку з абажуром. Також, він зосереджував свою увагу на пошитті одягу із застосуванням драпірування. Приклади його робіт наведені на рисунку 1.4.



Рисунок 1.4 - Вироби Поль Пуаре

Також, Поль Пуаре розробляв наряди у східному стилі, для якого характерними ознаками була вузька спідниця, ліф вільного крою та розширені рукава «японка». Навколо талії огортався пояс та зав'язувався ззаду або на боці пишним бантом [3].

Після років новаторства та стрімкого розвитку моди на вечірні сукні, у зв'язку з Першою світовою війною вечірні сукні деякий час знаходяться під забороною, замість них жінки надавали перевагу простим і практичним чорним сукням.

Коли розпочалася епоха кінематографічного гламуру у 1920-ті роки в моду знову повертаються довгі вечірні наряди, з відкритими плечима та спиною. Стають популярними сукні із атласу, хутрянні накидки, діамантові кольє, боа. Згодом почали використовувати різні види декору для вечірніх суконь, які застосовуються і нині.

Не менш затребуваним став винахід модельєра Мадлен В'юнне «крій по косій» (рис.1.5), який забезпечував максимальне прилягання до тіла ще до відкриття лайкри та еластичних матеріалів [4].

Відомою розробкою винахідниці є сукня кольору слонової кістки, яка виготовлена з віскозного атласу та створена з єдиного шматка тканини, яка скріплена коштовними брошками у вигляді бантів. Модельєр у своїх виробках намагалася стримано використовувати декоративне оздоблення, щоб не порушити баланс драпіровок [4].



Рисунок 1.5 - Сукні, створені методом «крій по косій»

Метою Мадлен В'юнне було позбутися зайвих швів, виточок, застібок та досягти гарної посадки сукні на фігуру, завдяки вільній формі. Дизайнерка працювала з такими тканинами як креп, шовк, шифон та атлас, які додавали власницям суконь витонченості та невагомості.

В роки Другої світової війни жінки все частіше надають перевагу коротким та вузьким вечірнім сукням. Дана тенденція була пов'язана із браком матеріалу. Збільшення плеч досягалося за допомогою плечових накладок, а талія туго затягувалася широким поясом. В цей період в сукнях зустрічаються, як виключно жіночі деталі у вигляді мереживних комірців, бантів, жабо, так і чоловічі елементи військового типу: кишені та кокетки зі складами [4].

З початком 1950 років вечірні сукні починають шити з дорогих тканин, таких як атлас, тафта, тюль та мереживо. Сукню почали оздоблювати вишуканою

вишивкою. В цей час в моді знову повертаються корсети та знову починають використовувати кринолін.

1960 роки славляться веселими вечірками, які вимагали певних нарядів. Модниці починають вбиратися в міні-спідниці, які стають не лише повсякденним елементом образу, а й одягаються в якості вечірнього наряду. Якщо говорити про сукні, то ліф був щільним та без рукавів. Спідниця-дзвін була довжиною до коліна та з об'ємною підкладкою.

1970 роки характерні сукнями з яскравими принтами і новими видами тканин. Вечірні сукні набувають все більш карнавального вигляду. В наступному десятилітті з'являються сукні із золотих і срібних тканин, блискітки, великі кліпси і браслети, кольє із золота та дорогоцінного каміння [4].

Перед вибором певної сукні потрібно чітко визначитись, для якої події вона призначена. У ХХ ст. відбувся функціональний поділ суконь на такі види: коктейльні, вечірні, весільні, денні, етнічні, карнавальні, спортивні та ділові (рис. 1.6) [1].



Рисунок 1.6 - Класифікація суконь за призначенням

Для розробки колекції були обрані вечірні сукні, які призначені для носіння під час свят і для урочистих випадків.

Вечірні сукні зазвичай мають довжину до підлоги або трохи вище та виготовлені з таких матеріалів, як атлас, шовк, оксамит, мереживо, органза, які додають сукні блиску та вишуканості [1].

Вечірні сукні мають велику різноманітність, тож на підставі певних ознак була складена класифікація вечірніх суконь, яка представлена на рисунку 1.7 [1-5].



Рисунок 1.7 - Класифікація вечірніх суконь

Вечірні мають різноманітний силует, а саме: прямиий, трапеція, Х-подібний, овальний та куля. Дуже важливо при виборі силуету звертати увагу на особливості фігури, щоб підкреслити переваги та приховати недоліки.

Залежно від вподобань споживача, існує класифікація за ступенем прилягання до тіла: з деформацією тіла (з від'ємними додатками), щільноприлеглий, прилеглий, напівприлеглий, вільний та дуже вільний.

Залежно від конструкторського рішення, сукні можуть відрізнятися за оформленням горловини та рукава. Горловина може бути з коміром, без коміра та у вигляді декольте.

Покрій рукава може класифікуватися на певні види: вшивний, реглан, суцільнокрійний та комбінований. Довжина може бути короткою, довгою, до ліктя та нижче ліктя.

В якості декору може використовуватися вишивка, стрази, паєтки, мереживо, каміння та перлини.

Наприкінці ХХ ст. вечірні сукні повернулися до класичних фасонів та кольорів. Знову починають використовувати мережива, рюші, зборки та волани. З розвитком сучасних технологій виготовляється якісний синтетичний текстиль, завдяки якому вироби реалізуються за низькою ціною.

Сучасні вечірні сукні можуть мати різну довжину, але в переважній більшості це довжина «максі». Такі сукні можуть одягатися на офіційні або напівофіційні заходи (весілля, бенкет, шкільні бали, урочистості, випускні, конкурси та церемонії).

Проаналізувавши сучасні модні тенденції, було виявлено, що дизайнери все частіше вдаються до експериментів і розробляють вечірні сукні у білизняному стилі. На противагу вільним та просторим блузам та сорочкам із шовку, вечірнє вбрання почали розробляти з використанням корсетів. На противагу щільному матеріалу, почали використовувати легкий та тонкий. Спідниця виготовлена з даного матеріалу дала змогу позбутися надмірної ваги сукні та не сковувати рухів (рис. 1.8) [5].

Такі бренди як Zimmermann, Balmain, Alexander McQueen використовують у своїх колекціях не тільки квіткові принти, а й об'ємні деталі у вигляді квітів, вишивку та мереживо. Вони додають образу елегантності, ніжності та весняного настрою [1-6].



Рисунок 1.8 - Показ моделей суконь з шовку

В результаті аналізу вечірніх суконь, було встановлено, що існує класифікація вечірніх суконь за призначенням: коктейльні, вечірні, весільні, денні, етнічні, карнавальні, спортивні та ділові. Крім того, різноманіття суконь досягається за рахунок зміни силуету, ступеня прилягання до тіла, конструкторських рішень (оформлення горловини та рукавів), матеріалу та декору.

Історія виникнення вечірніх суконь розпочалася ще в давні часи. Модельєри та дизайнери все частіше робити відкриття та впроваджували інновації у свої вироби, які користувалися значним попитом.

Варто зазначити, що в певні проміжки часу корсетні вироби вважалися показником розкоші та достатку. Але на противагу затісним корсетним виробам сучасні вироби проєктуються більш зручними. Вони надають фігурі певної форми в межах допустимої норми та не надто деформують фігуру.



## 1.2. Аналіз методів дизайн-проектування

В сучасному світі модна індустрія невпинно розвивається та презентує все нові колекції, в яких використовують не тільки новітні матеріали, технології, а й методи проектування. Це дозволяє набагато урізноманітнити моделі, створити безліч образів, а найголовніше – це подбати про екологію навколишнього середовища та збільшити термін експлуатації виробу, адже він через декілька років не набридне через свою багатофункціональність.

Існують такі методи дизайн-проектування: комбінаторика, трансформація, метод деконструкції, кінетизм, створення безрозмірного одягу та створення одягу з цілого куска (рис. 1.9) [5].



Рисунок 1.9 - Методи дизайн-проектування нових моделей

Для розробки колекції потрібно знати, які особливості та прийоми має кожен з методів, щоб знайти найдоцільніший спосіб для перевтілення моделей.

Комбінаторика – це метод формоутворення, який заснований на пошуку, дослідженні та застосуванні закономірностей варіативної зміни просторових, функціональних і графічних структур. Комбінаторика – це комбінування різними способами форм та їх елементів [5].

За допомогою таких прийомів як модульний, комбінування деталей всередині певної форми та пошук варіантів організації готових комплектів можна отримати нові форми та варіації одягу (рис.1.10).



Рисунок 1.10 - Моделі, розроблені за допомогою комбінаторного методу

Трансформація – це метод перетворення або зміни форми в іншу, трансформації деталей всередині однієї форми, нарощування деталей за об'єм або приєднання з'єднаних елементів. Процес трансформації визначається динамікою, рухом перетворення або певної зміни. Трансформація об'єктів здійснюється у результаті зміни таких морфологічних властивостей: топологічних, розмірних або конструктивних [5].

Вдалим прикладом застосування методу трансформації є легка водонепроникна куртка, яка трансформується у сумку-бананку, яку можна носити на поясі або брати з собою (рис. 1.11). Куртку створили, щоб звільнити дітей від важких та незручних дощовиків і створити зручну та легку вітровку [7]. Винахідником є французький бренд «K-way», який був заснований в 1965 році Леоном Клодом Дюамель. Одяг даного бренду характеризується як легкий, компактний, універсальний, сучасний, міцний та має спеціальне розроблене покриття, яке не дозволяє речам промокнути у дощову погоду.

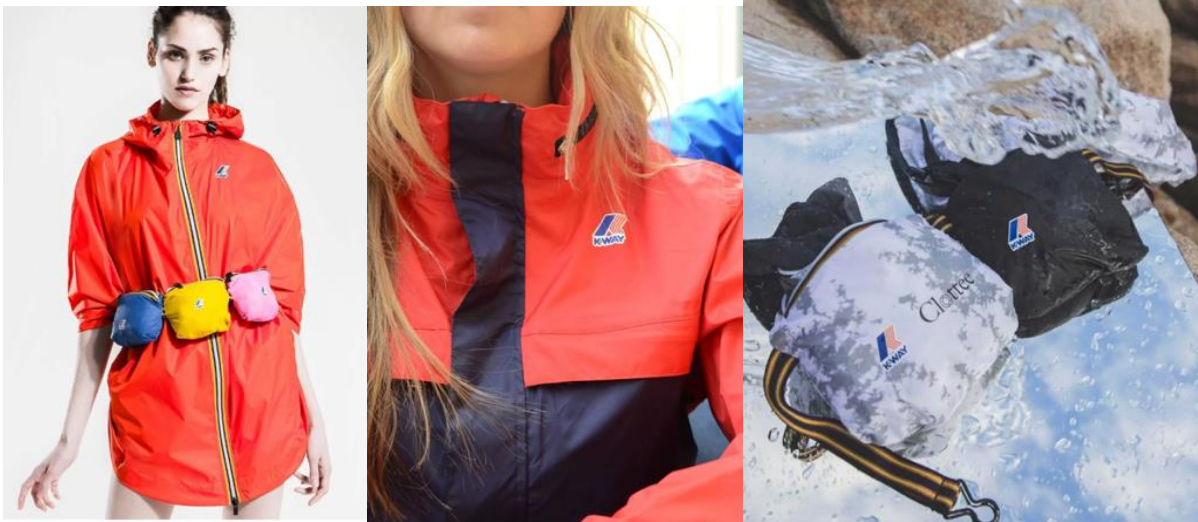


Рисунок 1.11 - Перетворення куртки у сумку-бананку

Наступним методом є деконструкція. Цей метод полягає у свідомому руйнуванні традиційної конструктивної форми і технологічних рішень. Метод полягає у вільному маніпулюванні формою та посадкою виробу на фігурі. Модельєри стали використовувати асиметричний крій, нерівні краї одягу, розриви, різноманітні прорізи та дірки, розподіл конструкції на праву і ліву половини та інверсію [6].

На рисунку 1.12 наведені вироби (сукня, піджак та кардиган), які є вдалими прикладами використання методу деконструкції. Сукня виготовлена з шматків тканини, які зшиті між собою, має асиметричний крій та необроблені краї. Вона є результатом фантазії дизайнера, який має своє бачення на подібні речі та має змогу втілювати їх в життя.

Піджак розроблений за допомогою руйнування традиційної конструктивної форми відлогів, набуває особливого та незвичайного вигляду.

Жіночий кардиган характерний своїм асиметричним кроєм та довільним розподіленням конструкції на ліву і праву частину, в динаміці виглядає легко та фантазійно.



Рис. 1.12 - Метод деконструкції

Кінетизм – це метод проектування, в основі якого лежить ідея руху форми, будь-якої зміни в просторі, створення динаміки форм, декору та малюнків [6].

Із застосуванням методу кінетизму об'єкти одягу можуть світитися в темноті, під час руху деталі костюма можуть трансформуватися, деякі елементи можуть обертатися або рухатися (рис. 1.13).

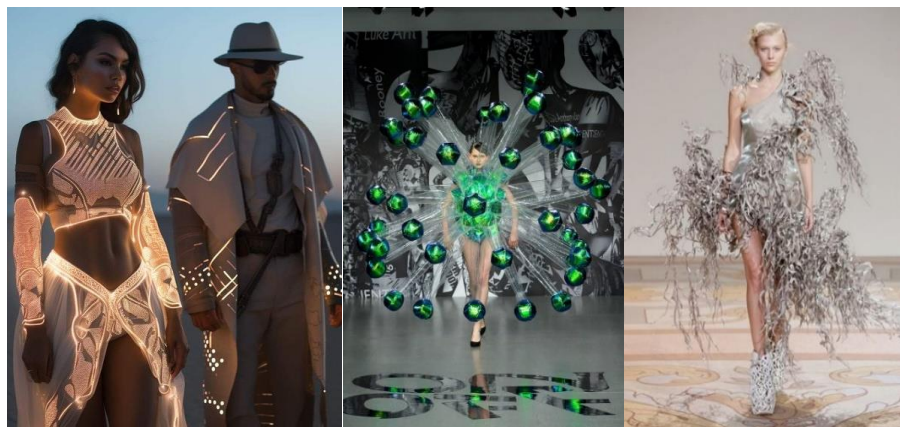


Рисунок 1.13 - Метод кінетизму

Створення безрозмірного одягу – метод проектування одягу одного середнього розміру, який підійде людям різних розмірів [6]. Одяг, що проектується, повинен бути простим, щоб з нього можна було скласти як прості комплекти, так і складні (рис. 1.14).

Американські дизайнери запропонували «гнучкий гардероб», матеріалом для якого слугує легкий трикотаж. Частина комплексу мали дуже прості форми (типу «труб»), які можна було носити в будь-якій комбінації одне з одним або зі звичайним одягом.

Також, японський дизайнер розробив колекції одягу з використанням гофрованою тканиною, яка створює ефект прилягання до тіла.

Ефект «еластичного прилягання» може досягатися за допомогою прийомів гофрування, плісировки, м'ятої фактури, включення ниток з лайкри, зборок на куліску та драпірування [7].



Рис. 1.14 - Безрозмірний одяг

Створення одягу з цілого куска – метод без застосування традиційних засобів зшивання одягу з викроєних деталей (рис.1.15). Трансформація перетворення виконується за рахунок різного виду фіксації: зав'язок, вузлів, бантів та фурнітури. Чим більший кусок тканини обирається, тим більше варіантів одягу можна розробити. Замість тканини є можливість використати інші матеріали, такі як папір, плівка, штучна шкіра та інші [7].

Відомо, що одяг, розроблений за допомогою даного методу походить ще з давніх часів, під час яких греки та римляни носили одяг зі шматка тканини (рис. 1.15, а), в який вони огортались. Сучасний одяг має схожий вигляд (рис. 1.15, б, в), оскільки підкреслює природні лінії людського тіла, а складки та драпіровки означають красу тіла та приховують недоліки.



а

б

в

Рисунок 1.15 - Створення одягу з цілого куска: а – одяг древніх греків; б, в – сучасний одяг

Для урізноманітнення одягу все більше дизайнерів починають використовувати методи дизайн-проекування, які дозволяють створювати одяг, який може набувати різного зовнішнього вигляду. Кожен метод особливий по своєму, що дозволяє обрати саме той, який буде найефективніше виконувати покладену на нього функцію.

В результаті аналізу методів-проекування було встановлено, що існують такі методи дизайн-проекування: комбінаторика, трансформація, метод деконструкції, кінетизм, створення безрозмірного одягу та створення одягу з цілого куска. Кожен з цих методів має свої особливості та закономірності, які відкривають все більше можливостей під час проєкування одягу.

Варто зазначити, що багатофункціональний одяг є економічним та екологічним, оскільки зменшується потреба у постійному оновленні гардеробу, займає менше місця в шафі та фінансово більш вигідніший.

### 1.3. Особливості використання творчого джерела при розробці одягу

Створення одягу є творчим пошуком нових ідей, які виникають при переосмисленні або аналізі творчого джерела. Кожен сприймає одні й ті ж речі по-своєму. У творчій колекції може простежуватись повна або частково аналогія з творчим джерелом.

При проектуванні моделей колекції дизайнери найчастіше використовують такі джерела: матеріал, народний костюм, історичний костюм, природні форми, архітектура, живопис, девіз колекції моделей, предмети побуту, декоративно-прикладне мистецтво, художню літературу, кіно, театр тощо.

Варто відзначити, що ідея колекції може полягати у напрямку пошуку форми, фактури, кольору, що мають оригінальність та новизну.

Для реалізації творчої ідеї передбачена трансформація творчого джерела у конкретну форму, яка має кілька етапів: дослідницький, аналітичний та ескізний (рис. 1.16) [16].



Рисунок 1.16 - Етапи трансформації творчого джерела

На дослідницькому етапі виконуються зарисовки, проводиться аналіз форми, пропорцій, пластики джерела, фактури його поверхні та кольорового рішення. Результатом творчого аналізу інформації є серія графічних зарисовок, зразків матеріалів, фурнітури для створення «moodboard», тобто планшета ідей.

За допомогою планшета ідей автор хоче дати уявлення про стиль, авторські інспірації, напрям моди, кольорову палітру, особливість матеріалів та фурнітуру.

Варто зауважити, що кольорова палітра повинна містити не більше 5-6 кольорів.

На наступному етапі (аналітичному) виділяється спільна характерна ознака, на основі якої виконується серія фор-ескізі. На даному етапі джерело трансформується в умовно-узагальнений стилізований образ [16].

Фор-ескіз є малюнком силуетного рішення, тому його виконують на стилізованій фігурі людини, на якій відображено манеру носіння, характерну пластику рухів, відповідно до задуманого образу.

Фор-ескізи виконують без прив'язки до матеріалів та конструктивно-технологічних рішень. Кількість фор-ескізів для однієї колекції не менше 25-30 варіантів, з-поміж яких обирають кращі за новизною, оригінальністю, модою та стилем [16].

Цей етап характеризується абстрактним мисленням, в процесі якого виділяються основні особливості творчого джерела та ігноруються другорядні.

На ескізному етапі виділена основна ознака, яка береться за основу роботи над серією ескізів моделей. Образ костюму стилізується та узагальнюється, уточнюються деталі та конкретизуються задуми дизайнера. Таким чином ескіз костюму-образу перетворюється на ескіз реального костюма.

Ескізи виконуються для всіх моделей колекції, після чого вони об'єднуються в єдину багатофігурну композицію.

Результатом роботи з творчим джерелом є створення колекції одягу.

Як відомо, творче джерело проходить декілька етапів трансформації: дослідницький, аналітичний та ескізування.

Кожен з цих етапів характерний певним видом роботи, яка виконується.



Таким чином, на дослідницькому етапі на основі аналізу форми, пропорцій, пластики джерела, фактури його поверхні та кольорового рішення розробляється планшет ідей («moodboard»).

На аналітичному етапі розробляють фор-ескізи, які інформують про силуетні рішення моделей, а результатом ескізного етапу є розробка ряду творчих ескізів, в яких уточнюються деталі та конкретизуються задуми дизайнера.

Знаходження оригінальних та унікальних ідей можлива при роботі з творчим джерелом та його поступовій трансформації у вигляді розробки планшету ідей, фор-ескізів та творчих ескізів.

## Висновки до розділу 1

Ознайомившись з асортиментом вечірніх суконь, було встановлено, що існує певна класифікація суконь: за силуетом, за ступенем прилягання, за оформленням горловини та рукавів, декором та матеріалом.

З метою розробки нових ідей при проектуванні одягу, дизайнери все більшу увагу приділяють методам дизайн-проектування, які поділяються на: комбінаторику, трансформацію, деконструкцію, кінетизм, безрозмірний одяг та одяг з цілого куска тканини. Завдяки даним методам є можливість розробити багатофункціональний, економічний та екологічний одяг.

Як відомо, колекція одягу може бути розроблена на основі аналізу та трансформації творчого джерела. Робота з творчим джерелом поділяється на декілька етапів: дослідницький, аналітичний та ескізування. Результати представляють у вигляді розробки планшету ідей, фор-ескізів та творчих ескізів.

## РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРИЙОМІВ МЕТОДІВ КОМБІНАТОРИКИ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЛЯ РОЗРОБКИ ЖІНОЧИХ ВЕЧІРНІХ СУКОНЬ

В розділі 1 були проаналізовані методи дизайн-проектування, серед яких найчастіше використовуються методи комбінаторики та трансформації.

Кожен з методів має свої прийоми та особливості застосування.

Метод комбінаторики складається з таких прийомів: модульний, комбінування деталей всередині певної форми та пошук варіантів організації готових комплектів (рис. 2.1).



Рисунок 2.1 - Класифікація прийомів комбінаторного методу

1. Модульний - комбінування стандартних елементів (модулів), що типізуються при створенні цілісної форми. Модульне проектування передбачає конструктивну, технологічну завершеність. Модуль може бути складовою частиною або закінченим виробом (рис. 2.2).

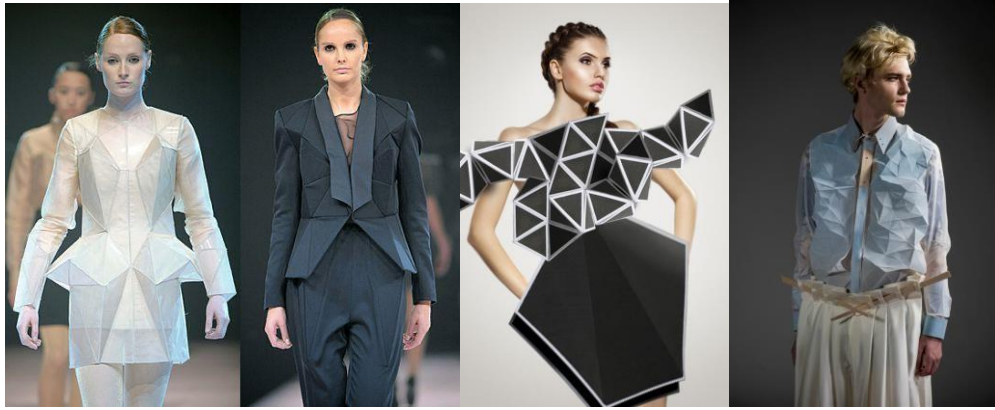


Рисунок 2.2 - Модульний прийом проектування моделей

2. Комбінування деталей, пропорційних членувань всередині певної форми на одній конструктивній основі або базовій формі. Комбінування може виконуватись за допомогою таких прийомів як перестановка, вставка, групування, перевертання та організація ритму (рис. 2.3).



Рисунок 2.3 - Прийоми комбінування деталей всередині певної форми

Прийом перестановок передбачає зміну елементів. Його часто використовують при варіантному застосуванні деталей виробу на одній конструктивній основі, при компонованні деталей одягу по всьому виробу, при заміні одних деталей іншими. Цей прийом широко використовують

авангардисти, оскільки він допомагає довести ідею до гротеску, абсурду і в цьому знайти раціональне рішення (рис. 2.4).



Рисунок 2.4 - Прийом перестановок

Організація ритму – це чергування елементів у певній послідовності. Ця закономірність виявляється в поступових кількісних змінах у ряді елементів, що чергуються: збільшуються або зменшуються розміри елементів чи проміжки між ними, згущується або розріджується структура. Тобто ритм проявляється у закономірній зміні порядку.

На рисунку 2.5 можна простежити використання даного прийому на виробі, завдяки декоративним деталям у вигляді куль, які мають згущену та розріджену структуру на певних ділянках.



Рисунок 2.5 - Організація ритму

Прийом вставок використовується для створення складної форми з простої. Тобто на будь-якій спідниці простого крою виконуються розрізи в будь-якому напрямку та вставляються пласкі елементи тканини, простої геометричної форми або ж складної ( у вигляді квітів, листя, профілів, фігур людей) (рис.2.6,а) [12].

Прийом вставок має історичну основу. Відомо, що він почав використовуватися в період рококо, коли жіночий образ став екстравагантним, кокетливим та насиченим декоративними елементами. В образі кожна дрібниця була важлива та значима. Сукні були вигадливі, прикрашені бантами, мереживами, вишивкою та дорогоцінним камінням (рис. 2.6, б). Одним із обов'язкових компонентів був стомак (рис. 2.6, в). [8].



а

б

в

Рисунок 2.6 - Прийом вставок: а – сучасний виріб; б – історичні сукні;  
в – стомак

Стомак – декоративна вставка для корсажу – трикутна пластина, що звужується донизу V- або U-подібно.

Згодом в загальноєвропейську моду входить сукня «a la France», в якій були розрізи спереду на ліфі та на спідниці. Стомак був обов'язковим елементом сукні даного фасону та кріпився до розрізу ліфа сукні за допомогою гачків та гудзиків зі зворотнього боку, на повітряні петлі, за допомогою шпильок та на зав'язки [8].

Стомак був з'ємним, що дозволяло урізноманітнити свій гардероб. Але кріплення могло займати доволі багато часу та потребувало додаткової допомоги.

### 3. Пошук варіантів організації готових комплектів (рис. 2.7).

Даний прийом передбачає комбінування самостійних елементів одягу між собою для отримання різних варіацій. Даний прийом є найдієвішим тоді, коли обрана певна кольорова гама, використання якої дозволить отримати гармонійний образ. Крім цього варто звертати на вибір фасону та стильове рішення для забезпечення найбільшої кількості поєднання речей між собою.



Рис. 2.7 - Пошук варіантів організації готових комплектів

Відомо, що метод трансформації має такі прийоми: заміщення, додавання-відбирання, розгортання-згортання, орієнтації, перестановки, зникнення-поява та суміщення-складання (рис. 2.8).



Рисунок 2.8 - Прийоми трансформації нових моделей одягу

Прийом «заміщення» - дозволяє виконати трансформацію об'єкта шляхом заміни його додаткових та збереження базових елементів.

На прикладі весільної сукні (рис. 2.9) можна простежити заміну подовжених рукавів на короткі. Це дозволяє сукні незначною мірою змінити свій зовнішній вигляд та зробити акцент на тендітних руках власниці.



Рисунок 2.9 - Принцип «заміщення»

Прийом «додавання-відбирання» - дозволяє комбінувати елементи об'єкта, який трансформується, додавати або забирати окремі елементи без зміни їх розмірних або топологічних властивостей.

На рисунку 2.10 наведений приклад святкових образів, які мають різний зовнішній вигляд за рахунок зміни фасону спідниці. В одному випадку – це міні, в іншому – максі, але в обох випадках вони мінімалістичні, що дозволяє сміливо поєднувати їх з верхом, який оздоблений 3D-квітами.



Рисунок 2.10 - Принцип «додавання-відбирання»

Прийом «розгортання-згортання» - дозволяє змінювати просторове розміщення елементів об'єкта, який трансформується.

На прикладі штанів (рис. 2.11) трансформація відбувається завдяки відлітним деталям, які змінюють своє розташування, кріпляться до відповідних ділянок за допомогою кнопок та приховують накладні кишені на передніх половинках штанів. Це дає можливість надати штанам мінімалістичного вигляду або ж фасону «карго». Це є практичним рішенням, адже при умові швидкоплинності модних тенденцій, штани можна перевтілити в базову річ.



Рисунок 2.11 - Принцип «розгортання-згортання»

Прийом «орієнтації» - дозволяє виконати трансформацію за чітко заданим напрямком руху елементів об'єкта без зміни їхніх розмірних або конструктивних ознак.



На прикладі топу найпростішої форми (рис. 2.12), можна помітити зміну зовнішнього вигляду, завдяки різним способам огортання навколо тіла. Найдоцільніше розробляти моделі з трикотажу. Матеріал є досить еластичним, що дозволяє огортати його в заданому напрямку, при цьому набувати відповідної форми.



Рисунок 2.12 - Принцип «орієнтації»

Іноді настають обставини, при яких одяг створюють не лише фахівці своєї сфери. Лідія Сільвестрі за фахом - журналістка, часто подорожувала, при цьому вона повинна була завжди гарно виглядати. Тож вона створила унікальну сукню «Infine Dress» (нескінченна сукня), яка дозволила журналістці взяти мінімум речей з собою у поїздку та щовечора набувати різних образів. Сукня була продемонстрована у 1974 році на модному показі (рис. 2.13). Глядачі були від неї в захваті, адже лише наприкінці показу їм повідомили, що всі моделі одягнені в одну й ту ж саму сукню.

Крій виявився дуже простим – спідниця-сонце з пришитими до неї прямокутниками. Сукня була пошита з трикотажу, за рахунок чого вдалося досягти гарної посадки на фігурі людини.

«Infine Dress» стала настільки затребуваною, що і зараз багато брендів випускають схожі сукні, серед них: Victorian's Secret, Emami, Donna Karan, Picaro Puck та інші [10].



Рисунок 2.13. Образи сукні «Infine Dress»

Прийом «перестановки» - зміна просторового розміщення вихідного елемента.

Модель одягу, що представлена на рисунку 2.14, деталі якої розроблені таким чином, що дає змогу по-різному їх розміщувати, огортати, перевертати, скріплювати між собою. Це дає змогу отримати безліч різноманітних образів, за допомогою лише двох речей.



Рисунок 2.14 - Принцип «перестановки»

Прикладом застосування прийому «перестановки» є светр, який можна з легкістю перетворити на вечірню сукню [9]. Історія створення такої сукні пов'язана з однією життєвою ситуацією, яка підштовхнула засновника до розробки одягу. Одесит Гліб Скоробогатов понад 20 років займався екстремальним туризмом. Одного разу він потрапив у печеру в легкому спорядженні і був змушений зі звичайного спальника зробити зручний одяг.

Згодом він почав експериментувати і вдосконалювати свій винахід. На даний час виріб може перетворюватися на 38 моделей одягу (рис. 2.15). Одяг підходить як чоловікам, так і жінкам.



Рисунок 2.15 - Варіанти перевтілення одного виробу

Приєм «зникнення-поява» - зміна об'єкта внаслідок його зменшення.

На рисунку 2.16 представлена святкова спідниця у різних варіаціях. В даному випадку спідниця оздоблена декоративними стрічками, які зав'язуються у вигляді бантів. Трансформація виконується, завдяки суміщенню кінців стрічок, що розташовані внизу спідниці, з тими, що розміщені у верхній частині. За допомогою даного способу можна отримати як асиметричну спідницю, так і зменшити розмір спідниці спереду.



Рисунок 2.16 - Принцип «зникнення-поява»

Прийом «суміщення-складання» - трансформація шляхом використання внутрішнього об'єму складового елемента форми.

На рисунку 2.17 наведений приклад сукні, довжину якої можна зменшити завдяки рівномірному фіксуванню певних ділянок вище лінії стегон. При цьому за рахунок внутрішнього об'єму утворюються складки.



Рисунок 2.17 - Принцип «суміщення-складання»

За допомогою різних прийомів комбінаторики та трансформації, можна отримати різні варіації одягу. Метод комбінаторики має такі прийоми: модульний, комбінування деталей всередині певної форми, пошук варіантів організації готових варіантів.

Завдяки використанню цих прийомів можна отримати безліч образів, які матимуть цікаві, з'ємні елементи. Наявність в гардеробі універсальних речей дозволяє комплектувати одяг між собою, що дозволяє збільшити поєднання образів між собою.

Варто зауважити, що перетворення образу комбінуванням деталей всередині певної форми досягається завдяки використанню прийомів перестановки, групування, вставки, перевертання та організації ритму елементів.

Перед розробкою колекції потрібно передбачити, які принципи та прийоми будуть застосовані в моделях колекції та за допомогою яких допоміжних засобів

будуть виконуватися. Оскільки у всіх моделях після виконання трансформації передбачено появу об'ємних декоративних деталей, потрібно потурбуватися про те, щоб вони не просвічувалися, а були надійно приховані між шарами.

## Висновки до розділу 2

При проектуванні нових моделей використовуються методи дизайн-проекування, до яких відносяться методика комбінаторики та трансформації. Ці методи мають свої прийоми, які дозволяють досягти швидкої зміни зовнішнього образу завдяки елементам, які виконуватимуть покладену на них функцію.

Завдяки використанню таких прийомів трансформації як: заміщення, розгортання-згортання, суміщення-складання, додавання-відбирання, орієнтація, перестановка та зникнення-поява, - досягається зміна зовнішнього вигляду виробу завдяки видозміненні певних елементів.

Метод комбінаторики характерний тим, що формоутворення, який заснований на пошуку, дослідженні та застосуванні закономірностей варіативної зміни просторових, функціональних і графічних структур. Це завдання можливе завдяки використанню таких прийомів як модульний, комбінування деталей всередині певної форми та пошук варіантів організації готових варіантів.

При розробці колекції для зміни зовнішнього вигляду до кожної з моделей будуть застосовані прийоми трансформації такі як перестановка, «розгортання-згортання», «зникнення-поява», орієнтації, «додавання-відбирання», які є найбільш поширеними відповідно до аналізу напрямку моди.

## РОЗДІЛ 3. ПРОЄКТУВАННЯ ТВОРЧОЇ КОЛЕКЦІЇ МОДЕЛЕЙ ЖІНОЧИХ ВЕЧІРНІХ СУКОНЬ З ВИКОРИСТАННЯМ ТВОРЧОГО ДЖЕРЕЛА ТА ПРИЙОМІВ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Проектування творчої колекції – є досить відповідальним етапом, адже від нього залежатиме успішність майбутньої колекції.

Розробка колекції складається з декількох етапів: формулювання завдання дизайн-проектуювання, формулювання проєктної концепції колекції та створення дизайн-проекту колекції (рис. 3.1) [13].

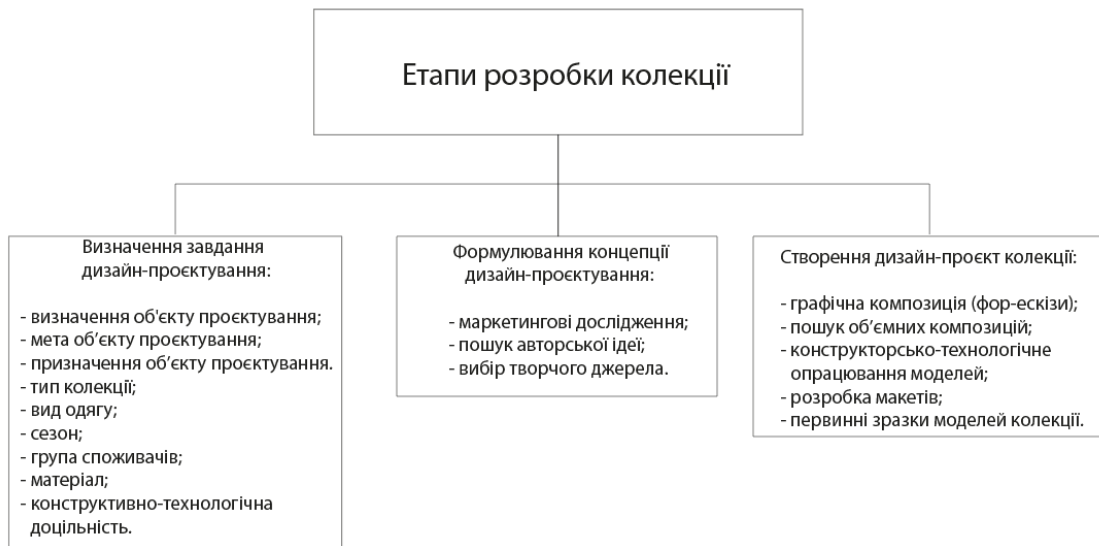


Рисунок 3.1 - Етапи розробки колекції

1 етап – формулювання завдання дизайн-проектуювання. На даному етапі визначають об'єкт проектування, мету та його призначення. Після цього визначають тип колекції, вид одягу, сезон, групу споживачів, матеріали та конструктивно-технологічну доцільність.

2 етап – формулювання проєктної концепції колекції. Він полягає у проведенні маркетингових досліджень, пошук авторської ідеї та вибір творчого джерела.

Концепція колекції залежить від її типу та призначення. Одні колекції можуть пропонувати вирішення важливих проблем споживачів, а інші – пропонувати нові стилі або тенденції.

Результатом виконання даного етапу є розробка «Moodboard», на основі якого розроблена колекція.

3 етап – створення дизайн-проєкту колекції. На цьому етапі розробляється графічна композиція (серія фор-ескізів колекції), виконується пошук об'ємних композицій (графічні замальовки, творчі ескізи, фотографії зразків моделей), проводиться конструкторське-технологічне опрацювання моделей, розробляються макети та первинні зразки моделей колекції [11].

Отже, проєктування творчої колекції складається з таких етапів: формулювання завдання дизайн-проєктування, формулювання проєктної концепції колекції та створення дизайн-проєкту колекції. Ці етапи мають свої особливості і є важливими при проєктуванні колекції, адже від якісної розробки, залежить гармонізації колекції, посадка на фігурі та надійність при експлуатації.

### 3.1. Маркетингові дослідження. Дослідження сфери споживання.

#### Визначення групи споживачів та виду одягу для проєктування

В сучасного світі стрімко розвиваються нові технології, що дозволяє створювати нові вироби або ж вдосконалити вже наявні.

При створенні одягу не менш важливою є роль маркетингу. Потрібно не лише виготовити якісний виріб, а й розуміти хто є споживачами та чи цікавий товар для цільової аудиторії. Для цього потрібно зібрати необхідну інформацію про них та проаналізувати, щоб розуміти наскільки модель буде користуватися попитом.

Характеристика типу споживачів одягу наведена в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Характеристика типу споживачів одягу

Найменування ознаки	Варіанти			
	1	2	3	4
1	2	3	4	5
Антропометричні				
Стать	чоловіча	<u>жіноча</u>	—	—
Вікова група	<u>18-29 р.</u>	<u>30-44 р.</u>	45-55	56 та більше
Зріст	146-152	<u>158-164</u>	170-176	176-182
Розмір	84	<u>88</u>	92	96
Постава	сутула	перегиниста	<u>нормальна</u>	—
Жировідкладення	нижнє	верхнє	<u>рівномірне</u>	—
Форма живота	<u>плаский</u>	округлий	—	—
Висота плечей	низькі	<u>нормальні</u>	високі	—
Довжина шиї	коротка	<u>нормальна</u>	довга	—
Форма обличчя	округле	трикутне	<u>овальне</u>	квадратне
Фізіологічні				
Система терморегуляції	<u>нормальна</u>	знижена	підвищена	—
Потовиділення	підвищене	знижене	<u>нормальне</u>	—
Психологічні				
Темперамент	<u>холерик</u>	<u>сангвінік</u>	<u>флегматик</u>	<u>меланхолік</u>
Соціально-демографічні				



Продовження таблиці 3.1

1	<u>2</u>	3	4	5
Місце проживання	<u>велике місто</u>	невелике місто	селище міського типу	село
Кліматична зона	<u>помірна</u>	тропічна	субтропічна	—
Рівень достатку	високий	<u>середній</u>	малий	—
Рід діяльності	представниця	<u>непредстаницька</u>	<u>творча</u>	
Сімейний стан	<u>одружена</u>	<u>неодружена</u>	—	—

Оскільки моделі, що розробляються – це вечірні сукні з використанням прийомів трансформації, то споживачами будуть жінки молодшої вікової групи, які ведуть активне творче життя, наповнені власними ідеями та зацікавлені в їх реалізації. В таких випадках вони потребують більшої різноманітності одягу для різноманітних фотосесій або театральних вистав.

Також, споживачами можуть бути випускники навчальних закладів, які вагаються при виборі омріяної сукні. Вони можуть надати перевагу сукні-трансформеру і в один святковий вечір мати різний зовнішній вигляд. Це дуже практично і економно, маючи середній рівень достатку.

Мешканці великих міст середньої вікової групи можуть бути зацікавлені даними моделями, якщо вони часто відвідують різноманітні заходи та беруть безпосередню участь у них. В таких випадках перед ними постає вибір святкового вбрання, яке можна одягати на декілька подій і кожного разу мати різних зовнішній вигляд.

Моделі проєктуються для типової фігури 88 розміру зі зростом 158-164.

Проаналізувавши групу споживачів, можна зробити висновок, що потенційними споживачами вечірніх суконь є жінки молодшої та середньої

вікової групи, які відвідують різноманітні заходи, фотосесії, випускні вечори. Ця група споживачів може бути зацікавлена у виборі даних моделей.

### 3.1.2 Функціональний аналіз об'єкту проектування. Визначення споживчих та виробничих вимог до виду одягу, що проектується

З кожним роком ринок насичується все більшою кількістю одягу. І тому потрібно розуміти, на що в першу чергу потрібно звертати увагу та які функції в першу чергу важливі для виробу конкретного призначення.

Останнім часом висувається все більше вимог до одягу. Це пов'язана з тим, що споживачі починають надавати перевагу якості одягу та стають більш вибагливими.

Вимоги – це своєрідна інформація про те, яким властивостям одягу та їх ознакам надається перевага на цей час та у певній ситуації використання виробу. Вимоги можна поділити на дві основні групи (рис. 3.2) – споживчі та виробничі [12].

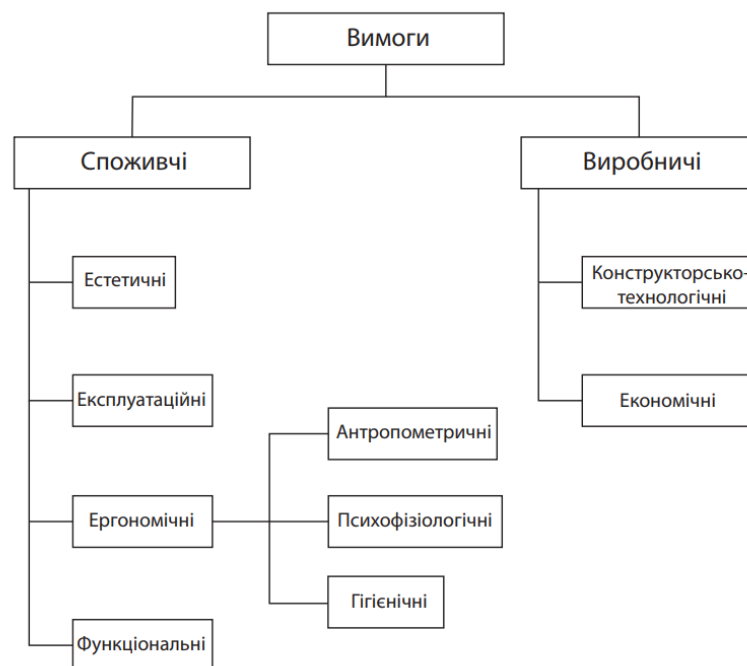


Рисунок 3.2 - Класифікація вимог до одягу

До споживчих вимог належать: функціональні, ергономічні, естетичні та експлуатаційні.

Функціональні – це відповідність одягу конкретному призначенню: віковим особливостям статури людини, її зовнішньому вигляду та психологічному розвитку.

Ергономічні – визначаються особливостями людини й оточуючим середовищем. Одяг повинен відповідати антропометричним ознакам тіла людини, забезпечувати комфорт у процесі експлуатації, мати незначну масу та бути зручними у користуванні.

Ергономічні поділяються на: антропометричні, гігієнічні та психофізіологічні вимоги.

Гігієнічні вимоги повинні забезпечувати безпечні і нешкідливі умови для життєдіяльності людини при взаємодії з виробом та середовищем. Одяг не повинен виділяти шкідливих речовин, викликати алергію та електризуватися.

Антропометричні вимоги – це відповідність одягу розмірам, формі тіла, пропорціям, особливостям статури фігури людини, що забезпечує зручність при експлуатації.

Психофізіологічні вимоги проявляються у властивостях одягу, які сприймаються людиною у відчуттях. Людина отримує задоволення через естетичність одягу, гарну посадку на фігурі, створення комфортних умов, якщо одяг відповідає смакам і звичкам людини.

Естетичні – передбачають відповідність моді, стилю, композиційним та кольоровим вирішенням моделі одягу, співрозмірністю частин одягу. Виріб повинен прикрашати людини, підкреслювати переваги фігури та приховувати недоліки.

Експлуатаційні – вимоги які характеризують стійкість та надійність одягу до різних навантажень: тертя, зминання, розриву тощо. Ці вимоги визначають довговічність виробу зі збереженням його функцій та зовнішнього вигляду.

Виробничі вимоги можна поділити на конструкторсько-технологічні та економічні.

Конструкторсько-технологічні вимоги визначають технологічність конструкції швейного виробу, витрати праці і терміни виготовлення моделі. Для оптимального використання часу при розробці моделей може використовуватися одна базова конструктивна основа для кількох моделей.

Технологічність виготовлення одягу визначається використанням оптимальних режимів та економічних технологічних процесів, найбільш зручних прийомів та способів обробки.

Економічні вимоги враховують показники виробничої економічності та споживчі витрати на експлуатацію виробу [7].

Як відомо, вимоги поділяють на виробничі та споживчі. Споживчі вимоги до виробу висуваються на основі призначення виробу та характеристики типу споживача. Оскільки проектується колекція жіночих вечірніх суконь, то важливими будуть естетичні, ергономічні та психофізіологічні вимоги.

### 3.1.3 Вибір матеріалів для колекції



Оскільки в колекції жіночих вечірніх суконь використовуються прийоми трансформації, то окремі елементи можуть втрачати свій функціонал, приховуватися та мати дві лицьові сторони. Моделі повинні не перевантажуватися надмірною вагою матеріалу та бути легкими, що дозволить легко трансформувати виріб, змінюючи місце розташування елементів без перекосів та заломів.

Для проектування колекції жіночих вечірніх суконь з прийомами трансформації був обраний шовк «Armani». Він легкий та струмливий, що дає змогу застосовувати багат шаровість при проектуванні моделей та легко виконати перевтілення виробів. Фактура матеріалу напівматова, але злегка мерехтлива. Асортимент матеріалу має широку кольорову гаму, що дає можливість підібрати колір відповідно до вподобань споживача.



Також, в якості основного матеріалу, в кожній моделі використовується євросітка - тонка, прозора, досить м'яка, що забезпечує відмінне формоутворення та надає додатковий об'єм виробам.

Софт використовується в якості підкладки спідниць, він приємний на дотик, легкий та в складі має незначний відсоток еластану.

Таблиця 3.2 – Характеристика матеріалів для виготовлення моделей колекції

Назва	Зображення	Характеристики
1	2	3
Шовк «Armani»		Склад тканини ПЕ – 97%, ЕЛ – 3% Щільність тканини – 95 г/м <sup>2</sup> Тканина штучного походження. Має напівматову злегка мерехтливу поверхню, тонка, ніжна, струмлива та легко драпірується. Тканину можна використовувати для літніх та вечірніх суконь, спідниць, штанів, костюмів, халатів, топів, блуз та жіночих піжам.
Євросітка «Diamond»		ПЕ – 100 % Тонкий, прозорий, досить м'який матеріал, еластичний. Може використовуватися для пошиття вечірніх та весільних суконь, танцювальних та сценічних костюмів.

## Продовження таблиці 3.1.3.1

1	2	3
Софт		<p>ПЕ – 96%, ЕЛ – 4%</p> <p>Легка, приємна до тіла, майже не мнеться. Поверхня гладка, щільна.</p> <p>Гарно драпірується.</p> <p>Використовується при пошитті блуз і суконь.</p>
Дублерин		<p>ПЕ – 100%</p> <p>Щільність тканини – 43 г/кв.м</p> <p>Тонкий матеріал синтетичного походження, м'який, пластичний з клейовим напиленням з одного боку.</p> <p>Еластичність наявна по ширині матеріалу.</p> <p>Використовується з метою утворення форми виробу або його певних ділянок, захисту від деформації, яка може утворитися в процесі експлуатації.</p>

Для створення гарної формостійкості корсету був використаний дублерин. Він повинен мати схожі характеристики як і основний матеріал – шовк «Armani». Він повинен бути тонким та еластичним, завдяки чому забезпечить кращу посадку на фігурі.

Для розробки колекції основним матеріалом були обрані шовк «Armani» та євросітка «Diamond». Для підкладки спідниць був використаний софт.

Вибір матеріалів є дуже важливим при проєктуванні колекції, адже від них залежить не тільки естетичний вигляд, а й зручність при експлуатації та загальне самопочуття особи. Paket матеріалів повинен мати схожі властивості, для уникнення деформацій виробу та утворення дефектів.

## 3.2. Розробка творчої концепції

Як відомо, дизайнери розробляють свої авторські колекції надихаючись творчим джерелом. Це можуть бути різноманітні явища, матеріали, природні форми, архітектура, живопис, народний костюм або історичний костюм, виставки, фільми та природа. Кожна людина по-різному сприймає навколишнє середовище, це дозволяє розробити унікальну колекцію, яка відображатиме бачення дизайнера.

Майбутня колекція повинна мати аналогію з творчим джерелом, створювати певний асоціативний зв'язок, який можна передати за допомогою властивостей матеріалу, фактури та кольору.

Визначення творчого джерела є невід'ємною частиною при розробці творчої ідеї, адже на основі нього можна визначитись з кольоровою гамою, формою або, опираючись на властивості предмета, обрати вид матеріалу.

Обравши за асортимент вечірні сукні та переглядаючи творчі картинки на платформі «Pinterest», творче джерело було оформлене у вигляді «Moodboard» (рис. 3.3).

Казкове поєднання метеликів та троянд стало творчим джерелом для розробки колекції «Відлуння природи». Дивлячись на картинки, виникало відчуття легкості та чарівності. Склалося враження, що під звичайними речима приховується загадковість і за одну мить вона зачарує все навколо своєю красою.

Творча ідея, що виникла за допомогою творчого джерела є унікальною та неповторною. Контрастне поєднання яскравих кольорів з чорним, справило враження домінування добра над злом. Це і було взято за ідею при виборі кольорової гами.

Дуже важливо розуміти, хто є споживачем і який спосіб життя він веде. Визначившись, що об'єктом проектування є жіноча вечірня сукня, було досліджено сферу споживання та визначено групу споживачів.



Рисунок 3.3 - «Moodboard» для колекції «Відлуння природи»

Обраний асортимент одягу має святкове призначення та націлений для жінок молодшої та середньої вікової групи.

Проаналізувавши ситуації використання, можна зробити висновок, що сукні підходять для фотосесій, театральних вистав, випускних вечорів, заходів або для участі в них.

Споживачі при виборі вечірніх суконь в першу чергу надають перевагу естетичним та ергономічним вимогам. В сукнях важлива не тільки статика, а й динаміка, оскільки сфера використання передбачає активні або плавні рухи під час танців. Тож, людина повинна відчувати зручність та комфорт, що значною мірою впливає на її впевненість під час виступу.

Для створення загального образу сфери використання суконь, був розроблений творчий колаж вечірніх суконь, він дає змогу проаналізувати ймовірні рухи, які виконуватимуть споживачі та події, під час яких споживачі одягатимуть сукні (рис. 3.4).





Рисунок 3.4 - Творчий колаж вечірніх суконь

Можна зробити висновок, що перед розробкою колекції, важливим є аналіз споживача та його спосіб життя, адже дана інформація важлива при виборі творчої ідеї.

За останні роки мода на одяг швидко змінюється, але попри це, дизайнери знаходять вихід з даної ситуації та все частіше використовують у своїх колекціях різноманітні методи дизайн-проектування, в результаті чого отримують вироби, які змінюють свій зовнішній вигляд завдяки кільком рухам.

Розробка одягу з елементами трансформації займає достатньо часу, адже потребує детального аналізу ідеї, підбору матеріалів, конструктивних рішень та технологічної обробки для вдалого перевтілення моделі. В результаті можливе виготовлення декількох експериментальних зразків.

Як відомо, у вечірньому вбранні ліф часто розробляють у вигляді корсету, що дає змогу забезпечити кращу посадку та приховати недоліки фігури.

Колекція складається з суконь, в яких трансформації виконується за рахунок зміни зовнішнього вигляду спідниці, за допомогою певних прийомів методів дизайн-проекування. Ліф в даному випадку залишається незмінним.

В результаті, колекція жіночих вечірніх суконь розробляється на основі творчого джерела та несе в собі певну символіку. Залежно від типу споживачів, ситуацій використання була розроблена ідея, яка полягає в розробці одягу, який змінює свій зовнішній вигляд кількома рухами, при цьому ліф залишається незмінним. Трансформуватися може спідниця, рукава або декоративні елементи.

### 3.3 Розробка творчих ескізів моделей колекції жіночих вечірніх суконь

#### 3.3.1 Структурний аналіз творчого джерела

Важливим етапом у структурному аналізі творчого джерела є аналіз «Moodboard», за допомогою якого можна виділити загальні риси майбутньої колекції, кольорову гаму та форму. Оскільки складовою творчого джерела є різнокольорові троянди, для колекції були обрані такі кольори: червоний, рожевий, жовтий, блакитний та синій (рис. 3.5). Крім цього, можна помітити, що троянди яскравих кольорів розміщені на чорному фоні, у зв'язку з чим і виникла ідея застосувати у колекції такий засіб гармонізації як контраст кольорів.



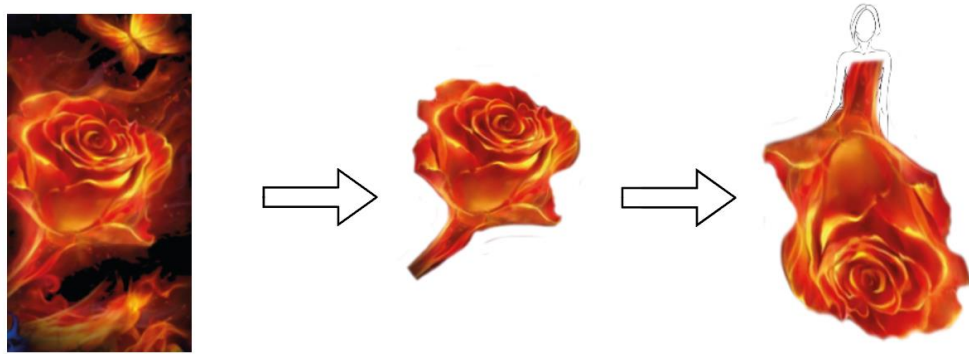
Рисунок 3.5 - Аналіз троянд з творчого джерела

Легкі та повітряні рухи метелика надихнули на вибір матеріалу (рис.3.6). В якості основного матеріалу був обраний шовк «Armani». Матеріал є легким та струмливим, який під час рухів надає образу повітряності та плавності. Фактура матеріалу гладка, напівматова, злегка мерехтлива, яка нагадує зовнішній вигляд метеликів.

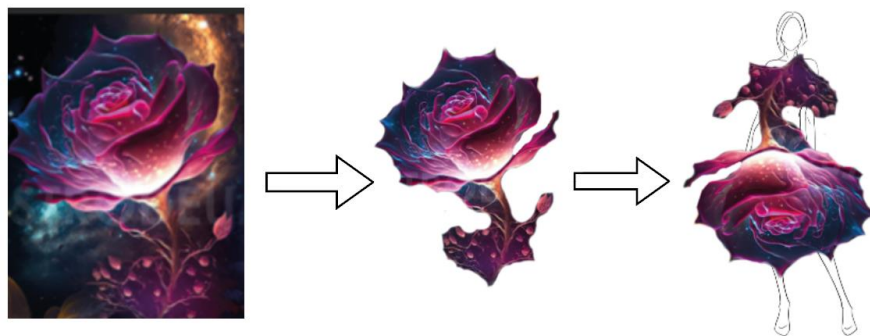


Рисунок 3.6 - Аналіз рухів та вигляду метеликів

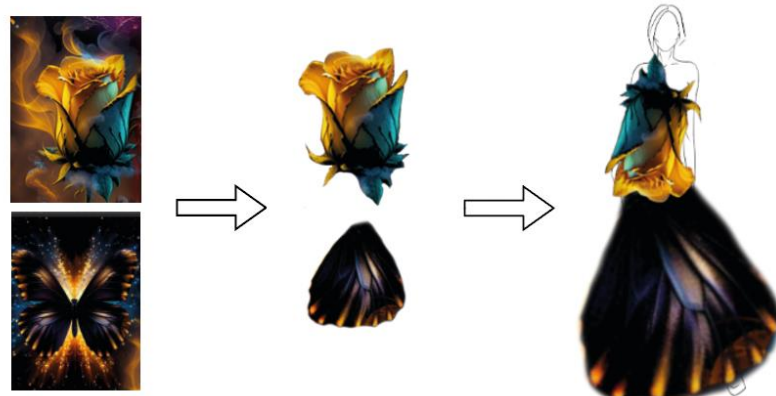
Окрім цього, завдяки аналізу творчого джерела була виокремлена певна форма, яка стала основою для розробки фор-ескізів та представлена у вигляді схем до кожної моделі колекції (рис. 3.7- 3.8).



а)

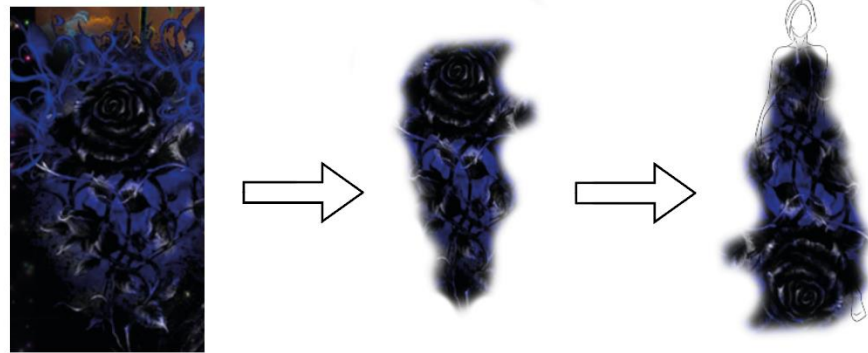


б)

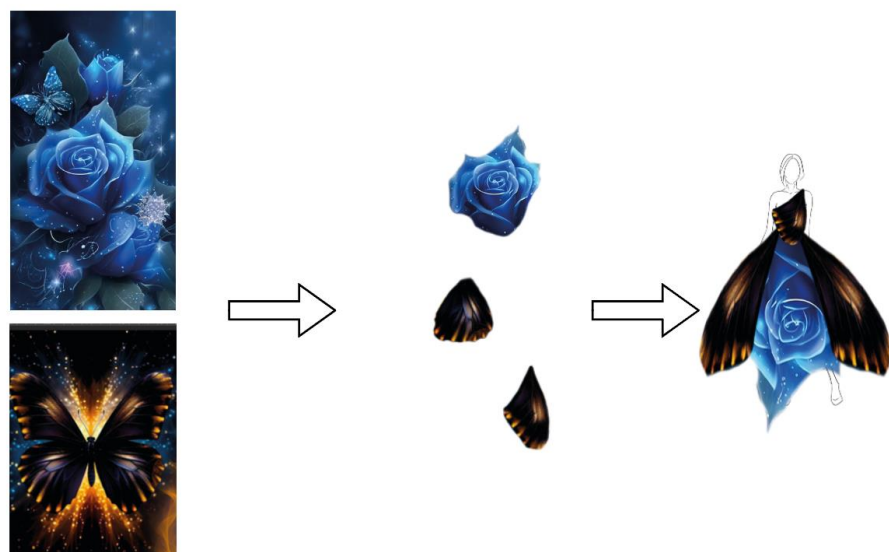


в)

Рисунок 3.7 - Схема трансформації форми у фор-ескізи: а – для моделі 1;  
б – для моделі 2; в) – для моделі 3



а)



б)

Рисунок 3.8 - Схема трансформації форми у фор-ескізи: а – для моделі 4;  
б - для моделі 5

Фор-ескізи були розроблені з метою осмислення форми, на основі творчого джерела. Деякі з них є результатом комбінації кількох форм. Вони є малюнком силуетного рішення, в якому закладена інформація про пропорції, ритм, масу або фактуру елементів форми.

### 3.3.2 Розробка символ-форми колекції

В ході аналізу творчого джерела були розроблені фор-ескізи, з яких можна виокремити базову символ-форму, яка представлена на рисунку 3.9. Вона відображає концептуальну ідею колекції та є початковою для художнього проектування всіх елементів колекції.

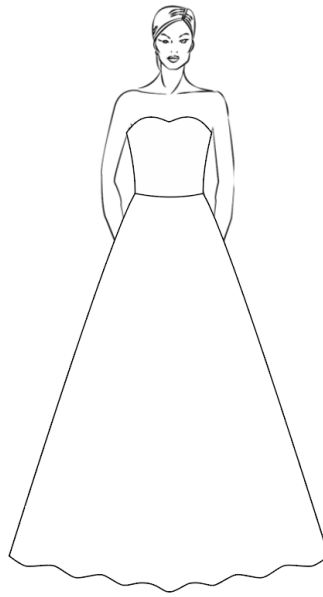


Рисунок 3.9 - Символ-форма колекції

Моделі колекції, що проектуються мають прилеглу форму ліфу та розширену до низу спідницю (X-подібний). Даний силует інформує лиш про загальні риси колекції, які в процесі розробки творчих ескізів можуть модифікуватися.

### 3.3.3 Розробка ескізного ряду моделей колекції жіночого одягу

Наступний етап полягає у розробці творчих ескізів для більшої конкретизації форми та деталей колекції.

Творчі ескізи розроблені за допомогою графічного редактора Adobe Illustrator та надані на рисунку 3.10.

Для об'єднання моделей у колекцію були застосовані такі засоби гармонізації колекції як тотожність, контраст та нюанс.

Тотожність в колекції простежується у виборі однакового матеріалу, схожих властивостях форми та наявність однакового оздоблення у вигляді об'ємних квітів з світлодіодною підсвіткою, які з'являються після виконання трансформації.

Наступний засіб гармонізації, який був застосований для колекції – це контраст. Він простежується в колірній гамі кожної моделі, оскільки яскравий колір поєднується з чорним.

Також в колекції простежується використання нюансу, який проявляється в схожості форм моделей та поступовій трансформації міри схожості декоративних елементів.



Рисунок 3.10 - Творчі ескізи вечірніх суконь ( до трансформації)

Перш за все, творче джерело вплинуло на розробку зовнішнього вигляду моделей та є основою для вибору силуетної форми, кольорової гами та властивостей матеріалу. Але в ході трансформації, елементи суконь можуть видозмінюватися і набувати зовсім інакшої конфігурації деталей.

Після виконання трансформації в деяких моделях може змінюватися силует (рис. 3.11). Це пов'язано із застосуванням певних прийомів трансформації

для зміни зовнішнього вигляду моделей. Але незважаючи на втрату зв'язку форми із творчим джерелом, незмінними залишаються кольорова гама та матеріал.



Рисунок 3.11 - Творчі ескізи вечірніх суконь (після трансформації)

Колекція суконь, що розробляється є творчою, адже розробка даних суконь є наслідком пошуку цікавих варіантів та ідей з використанням методів дизайн-проекування.

В розробленій колекції використовується метод трансформації. Колекція складається з п'яти моделей, кожна з яких має свій принцип трансформації, пов'язаний з використанням допоміжних з'єднуючих матеріалів, конструктивних елементів або методів технологічної обробки.

Для першої моделі за базову обрана сукня «рибка», на яку одягається трьохярусна спідниця. За допомогою прийому перестановок спідниця вивертається на іншу лицьову сторону за допомогою другого поясу, який прихований всередині, між шарами спідниці. Відповідно, вивернувши прихований пояс на зовнішню сторону, отримаємо спідницю із квітами, що підсвічуються за допомогою світлодіодів (рис.3.12).

В процесі реалізації ідеї трансформування одягу, був розроблений найоптимальніший метод обробки спідниці із використанням двох поясів, який надав змогу розмістити шар із декоративними квітами таким чином, щоб не завдавати надмірного механічного впливу під час рухів.



Практичність даного методу полягає у використанні двох потаємних застібок-блискавок, які пришиті до відповідних шарів, та потаємних кнопок, які розташовані на відлітних кінцях кожного поясу.



Рисунок 3.12 - Використання прийому перестановок для моделі 1

В наступній моделі (рис.3.13) наявна верхня з'ємна спідниця, яка застібається збоку на потаємні кнопки. Перетворення виконується завдяки прийому перестановок. Кожен другий клинок є з'ємним, зверху якого знаходиться рожева євросітка. Перестановка клинків відбувається завдяки використанню тасьми-блискавки. Окрім цього, клинки є двосторонніми, інша сторона яких може бути прикріплена до суміжних клинків та до пояса за допомогою потаємних кнопок. Після перевертання клинків на іншу сторону, їхній колір змінюється на чорний та з'являються декоративні квіти з підсвіткою.

Для надання формостійкості з'ємній спідниці були використані такі матеріали як дублерин, регіліг та «китовий вус». При обробці бічних сторін клинків використовується «китовий вус», в той час як до низу клинків пришитий регілін, який надає повітряності та легкості спідниці.

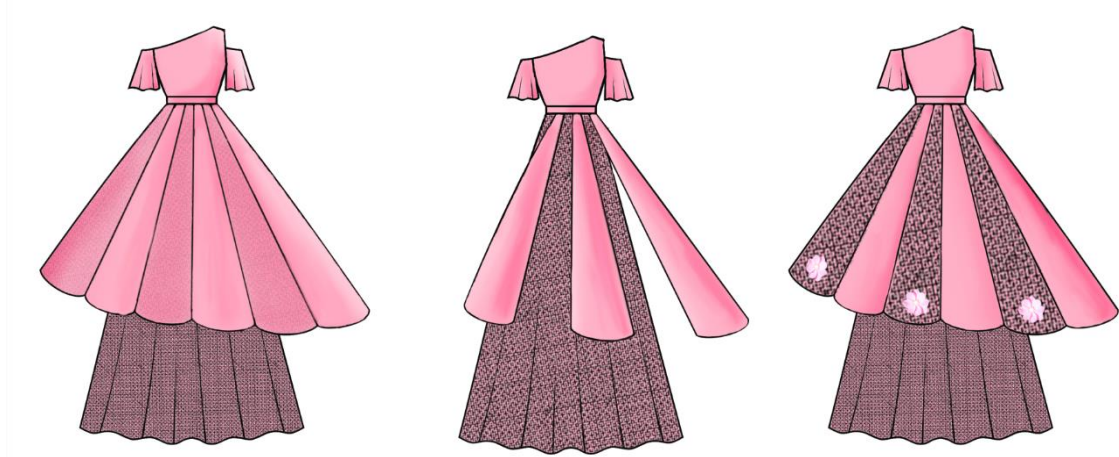


Рисунок 3.13 - Використання прийому перестановок для моделі 2

В третій моделі (рис.3.14) перетворення відбувається за допомогою прийому «розгортання-згортання», при якому нижня частина переднього полотнища піднімається та огортається навколо талії, приховуючи декоративні квіти та кріпиться за допомогою ґудзиків, які пришиті до нижньої частини сукні.

Конструкція спідниці розроблена з горизонтальним членуванням, яке розділяє її на верхню та нижню частину. Розробки полягає в тому, щоб нижня частина спідниці було довшою, ніж верхня. Завдяки такому підходу є можливість трансформувати виріб та приховати верхню деталь спідниці.



Рисунок 3.14 - Використання прийому «розгортання-згортання» для моделі 3

В наступній моделі (рис.3.15) використовується прийом «зникнення-поява» та прийом орієнтації, при якому відлітні частини переднього полотнища спідниці розстібаються, огортаються навколо талії та кріпляться зі сторони спинки за допомогою потаємних пришивних кнопок. Завдяки трансформації відлітної частині спідниці, зі сторони спинки утворюється шлейф. При цьому, в поле зору попадає спідниця «рибка», яка до трансформації була схована під верхньою спідницею та оздоблена квітами з підсвіткою.



Рисунок 3.15 - Використання прийомів орієнтації та «зникнення-поява» для моделі 4

В останній моделі (рис.3.16) використовується прийом «додавання-відбирання», за допомогою якого декоративна деталь, що розташована внизу спідниці, відстібається завдяки блискавкам. Під нею розташована ідентична деталь, на якій знаходяться квіти з підсвіткою та пришита стрічка, яка огортається навколо ніг, зав'язується та утворює силует у вигляді спідниці «рибки». В цьому випадку застосований прийом орієнтації.



Рисунок 3.16 - Використання принципу «додавання-відбирання» та орієнтації

До того ж, в синій сукні наявний прийом перестановки, при якому рукава сукні є з'ємними та фіксуються на руках завдяки еластичній стрічці, яка пришита до припусків швів рукава.

На основі аналізу творчого джерела для розробки колекції вечірніх суконь були виокремлені ознаки: силуетна форма, кольорова гама та властивість матеріалів. Також, для гармонізації моделей колекції були застосовані такі засоби як тотожність, контраст та нюанс.

Для зміни зовнішнього вигляду моделей були застосовані прийоми трансформації такі як перестановка, «розгортання-згортання», «зникнення-поява», орієнтації, «додавання-відбирання». Кожен з прийомів має свої особливості та варіації використання, тому дуже важливо передбачити, які деталі та елементи будуть використані для виконання певної функції. Не менш важливим є застосування фурнітури, яка буде використовуватися в процесі видозмінення або переміщення деталей на виробі.

### 3.4 Проектно-конструкторська підготовка моделей

#### 3.4.1 Побудова первинних креслень деталей конструкції для моделей колекції

Наступним етапом після розробки творчих ескізів є розробка технічних рисунків та опису художньо-технічного оформлення моделі. Вони слугують для надання повної інформації про конструктивно-технологічну структуру моделей [13].

На рисунку 3.17-3.18 зображений технічний рисунок моделі 1 та наведений опис художньо-технічного оформлення.

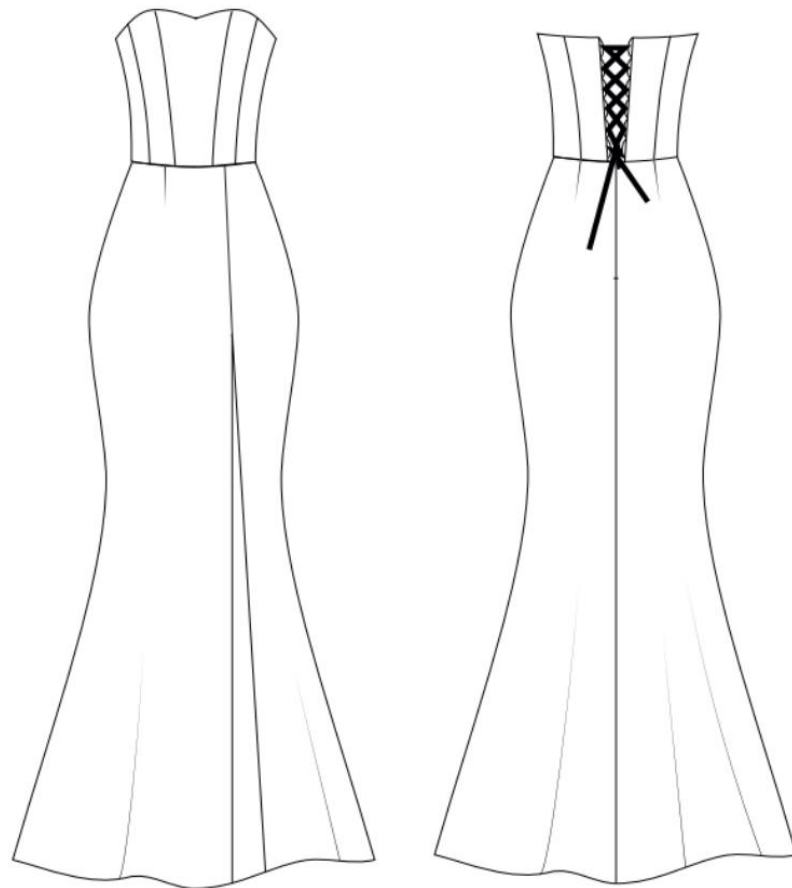
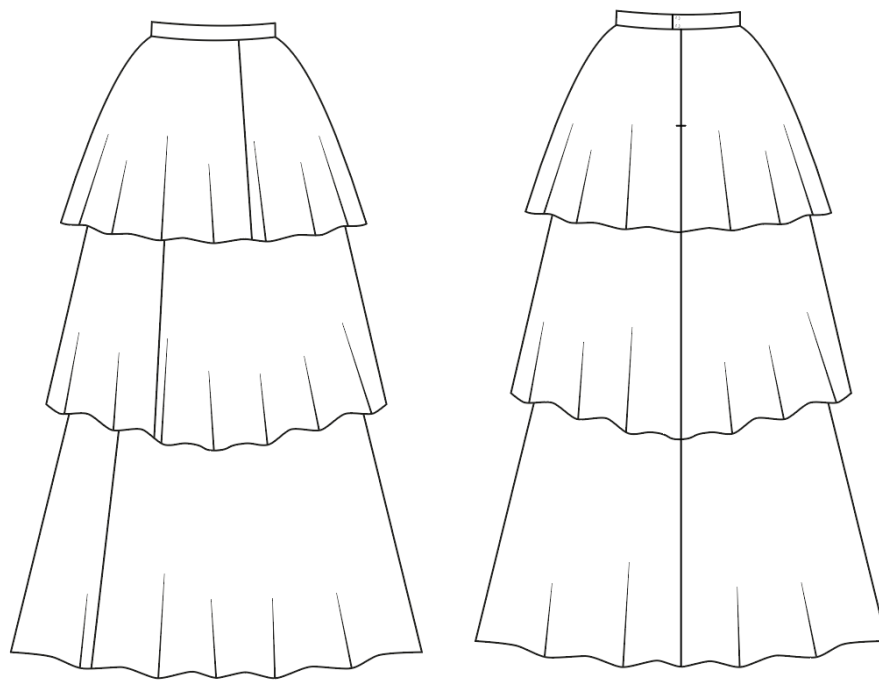
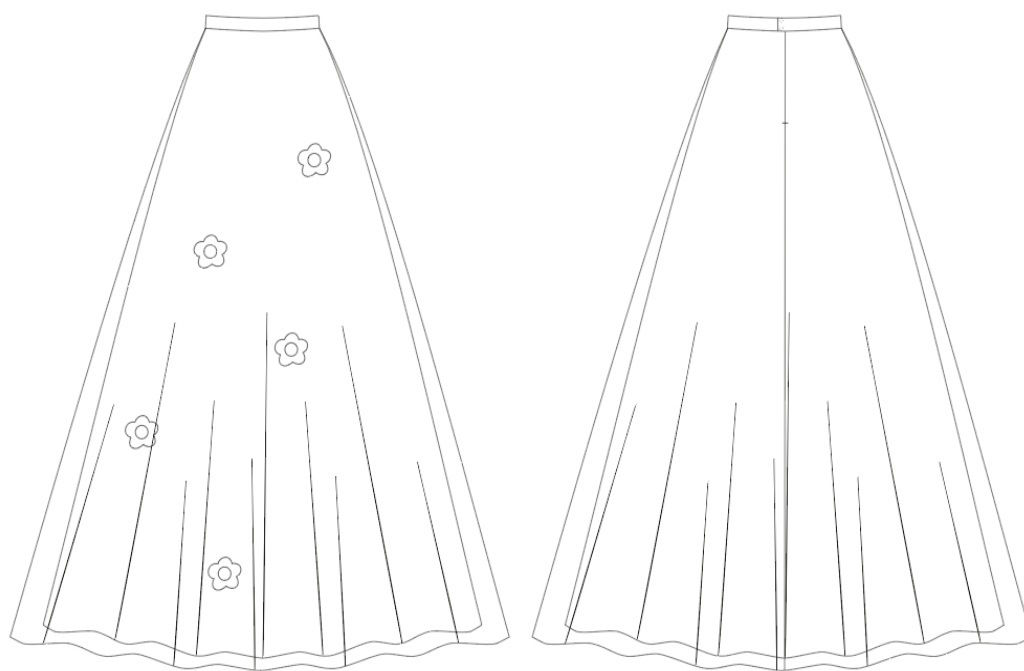


Рисунок 3.17 - Технічний рисунок базової моделі



а)



б)

Рисунок 3.18 – Технічний рисунок з'ємної спідниці: а – спідниця до трансформації; б – спідниця після трансформації

## Опис художньо-технічного оформлення моделі 1

Сукня-трансформер святкового призначення із шовку «Armani», з'ємної спідниці із євросітки з одного боку та шовку з іншого боку.

Ліф пілочки має 4 вертикальних рельєфів. Верхній зріз ліфа пілочки декольтований фігурний.

Ліф спинки має 2 вертикальні рельєфи, спинка поглиблена.

Спідниця фасону «рибка» із середнім швом та розрізом спереду.

Застібка ліфа сукні на шнурівці з петлями, які розташовані в середньому шві на ліфі спинки. Застібка спідниці в середньому шві на потаємну тасьму-блискавку.

З'ємна спідниця має 2 лицьові сторони. Одна сторона має 3 яруси двохкольорових спідниць чорного та червоного кольору із євросітки, які пришиті до червоного пояса. Інша лицьова сторона складається із спідниці розширеної донизу з чорної євросітки. Спідниця пришита до чорного пояса. Застібка спідниць на потаємні тасьми-блискавки з обох боків. Пояс застібається на пришивні пластикові кнопки.

На з'ємній спідниці зі сторони чорної євросітки пришиті декоративні квіти з світлодіодною підсвіткою.

Рекомендовані зрости 164-170, розмір 88, 2 повнотна група

Процес розробки одягу є досить цікавим та різноманітним. Протягом років конструктори досліджували різні способи конструювання одягу та намагалися віднайти метод, завдяки якому із плоского шматка тканини можна утворити об'ємну форму, яка могла б найточніше повторювати форму людського тіла.

Всі існуючі методи розгорток деталей одягу можна поділити на методи, які дають можливість отримати наближені розгортки виробів (методи конструювання одягу першого класу), та методи, які дають можливість отримати більш точну розгортку деталей одягу за готовим зразком (методи конструювання одягу другого класу) [17].

При розробці базової моделі колекції був обраний метод 1 класу – розрахунково-графічний. Він характеризується розробкою креслення конструкції одягу на основі розмірних ознак фігури людини та додатків на вільне облягання.

Фігура, яка була обрана для проєктування моделей колекції, має розмірні ознаки, які наведені у табл. 3.3. Оскільки моделі, що проєктуються, мають прилеглий силует, то обрані прибавки на ділянках лінії грудей, талії та стегон дорівнюють нулю (табл. 3.4).

Варто відзначити, що розрахунково-графічний метод є найбільш поширеним методом та містить опис послідовності побудови кресленика деталей у текстовій або табличній формі; має розрахункові формули для визначення величин конструктивних відрізків; описує графічні прийоми, які застосовуються при побудові кресленика деталей конструкції; має схему кресленика деталей конструкції з позначенням конструктивних точок та відрізків [17].

Крім того, даний метод має наступні методики: ЄМКО ЦНДІШП, ЄМКО ЦНДТШЛ, ЄМКО РЕВ. Проаналізувавши переваги кожної методики, для побудови базової конструкції для моделей колекції була обрана ЄМКО ЦНДТШЛ. Дана методика містить інформацію для побудови не тільки для типової фігури, а для індивідуальної. Система додатків відповідає типовим варіантам додатків на свободу облягання і декоративно-конструктивну складову до кожного конструктивного відрізка креслення. Також, дана методика пропонує варіанти зміни розрахункових формул та конструктивних параметрів, які залежать від особливостей фігури [17]



Таблиця 3.3 – Розмірні ознаки фігури 164-88-96

Найменування розмірної ознаки	Позначення за нормативними документами	Величина, см
Довжина талії спинки 1	Дтс 1	42,9
Висота плеча коса спинки	Впкс	42,8
Висота заднього підпахвового кута	Взк	17,5
Ширина спини	Шс	17,3
Ширина плеча	Шп	13,1
Довжина рукава	Др	55,4
Обхват плеча	Оп	27,5
Довжина талії переду	Дтп	43
Висота грудей	Вг	25,5
Ширина грудей 1	Шг1	16,5
Центр грудей	Цг	8,25
Напівобхват шиї	Сш	17,7
Напівобхват грудей 1	Сг1	42,9
Напівобхват грудей 3	Сг3	44
Напівобхват талії	Ст	34
Напівобхват стегон	Сст	48

Таблиця 3.4 – Величини конструктивних додатків

Найменування додатків	Позначення	Величина, см
Додаток до грудей	Дг	0
Додаток до талії	Дт	0

## Продовження таблиці 3.4.1.2

1	2	3
Додаток до стегон	Дст	0
Додаток до ширини грудей	Дшг	0
Додаток до ширини спини	Дшс	0
Додаток до обхвату плеча	Доп	0
Додаток до довжини талії спинки	Ддтс	0,5
Додаток до глибини пройми	Д с. пр.	1,5
Додаток до ширини горловини	Д ш. гор.	0,5
Додаток до глибини горловини спинки	Д в.гор. с.	0

Оскільки тіло людини має складну форму поверхні, побудована конструкція є лиш наближеним варіантом фігури. Кожна з методик має свої особливості побудови конструкції, але завдяки ЕМКО ЦНДТШЛ, на основі базових мірок можна врахувати особливості фігури при побудові.

Важливою конструкторсько-технологічною документацією є технічний рисунок та опис художньо-технічного оформлення моделі та специфікація деталей, які надають повну інформацію про конструкторсько-технологічну структуру моделей.

З-поміж великої різноманітності методів конструювання був обраний метод ЕМКО ЦДТШЛ, перевагами якого є: вдосконалений процес виготовлення

виробів за індивідуальними параметрами замовника, варіанти змін розрахункових формул та конструктивних параметрів; відповідність системи додатків типовим варіантам додатків на свободу облягання і декоративно-конструктивну складову до кожного конструктивного відрізка креслення.

Побудова конструкції базується на основі вимірів тіла людини розміру -88, зросту - 158-164 та додатків на вільне прилягання на ділянках грудей, талії та стегон, які є нульовими.

### 3.4.2 Моделювання моделей колекції вечірніх суконь та розробка комплекту лекал на базову модель

Найперше завдання, яке постає перед початком розробки колекції вечірніх суконь – це урізноманітнення асортименту. Для виконання поставленого завдання було застосоване конструктивне моделювання, яке дає змогу модифікувати функції та морфологію виробів.

Конструктивне моделювання поділяється на корективне, перехідне та проєктивне. Для розробки колекції було застосоване корективне моделювання [13].

Корективне моделювання полягає в удосконаленні функції та форми, тобто модифікування форми одягу, за допомогою прийомів першого та другого моделювання.

Перед початком моделювання потрібно проаналізувати силует та обрати спільну відпрацьовану базову конструкцію, за допомогою якої можна буде отримати гарну посадку.

Після цього до конструкції може застосовуватися перший вид моделювання без зміни силуетної форми. Він полягає у використанні таких прийомів: перенос виточок, додаткового членування деталі без формоутворення; перенос виточок у складки, зборки; проєктування складки по лінії симетрії

деталі; зміна лінійних розмірів та конфігурацій ліній країв деталей; визначення розташування та форми конструктивно-декоративних деталей.

Також при розробці моделей може бути використаний другий вид моделювання, який змінює силуетну форму конструкції, але об'ємна форма на опорних ділянках є незмінною. До нього належать такі прийоми: паралельне розширення або звуження деталей; конічне розширення або звуження деталей; зміна конфігурації контурів деталей по бічним лініям, лініям рельєфів, середньої лінії спинки тощо.

В процесі моделювання моделі 1 були використані такі прийоми: конічне розширення при розробці спідниці «напівсонце» та спідниці «рибки», паралельне розширення при розробці лекал для 3-х ярусної спідниці з утворенням зборок на верхніх зрізах. Також, були використані прийоми переносу виточок, горизонтальних та вертикальних членувань.

Схема моделювання моделі 3 (жовтого кольору) та моделі 4 (блакитного кольору) наведена на рисунку 3.19.

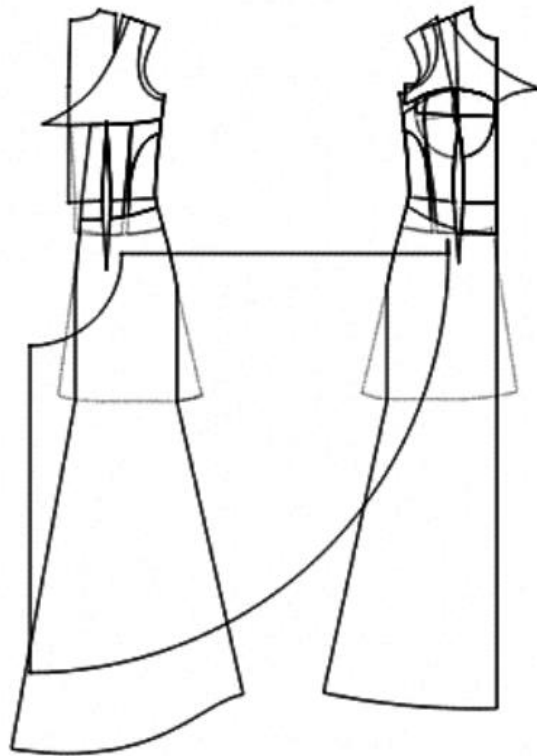


Рисунок 3.19 - Схема моделювання моделей 3 та 4

Схема моделювання моделі 2 (рожевого кольору) та моделі 5 (синього кольору) наведена на рисунку 3.20.

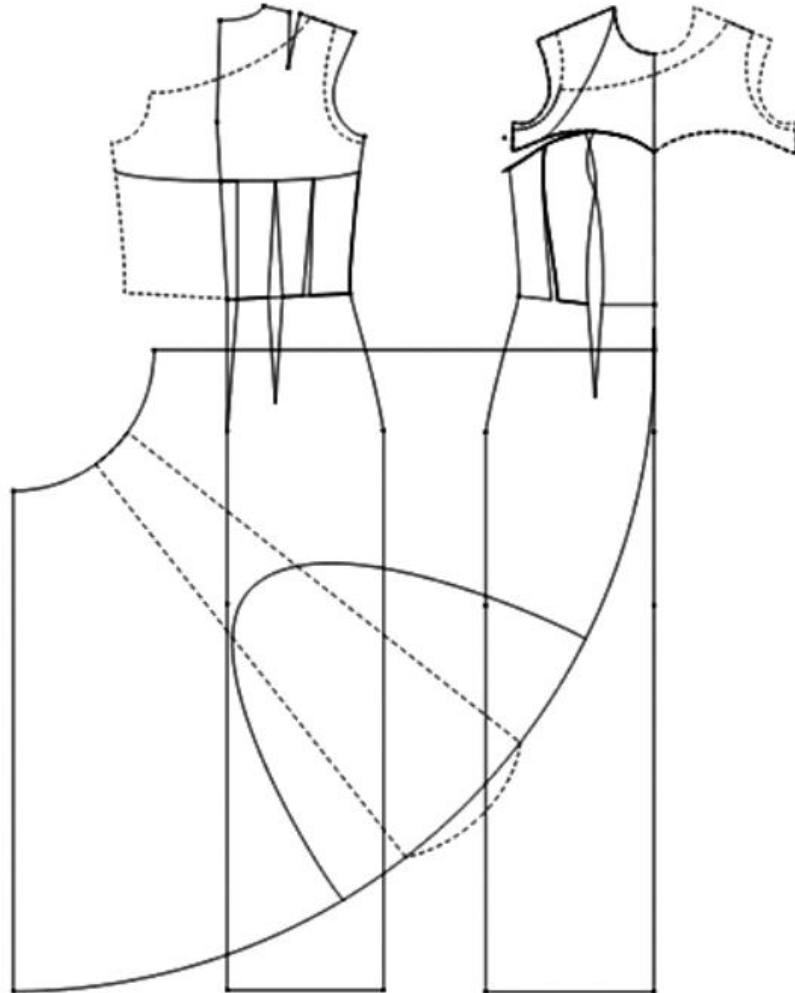


Рисунок 3.20 - Схема моделювання моделей 2 та 5

Специфікація деталей крою [21] та розроблені лекала [11] для моделі 1 представлені у додатках Б та В.

Урізноманітнення моделей досягається завдяки використанню прийомів моделювання. До моделей колекції були застосовані прийоми моделювання 1 та 2 виду, а саме: конічне та паралельне розширення, перенос виточок в рельєфи, використання горизонтальних та вертикальних членувань, зміни конфігурації ліній країв деталей. Окрім цього, для моделі 1 були розроблені лекала та специфікація деталей крою.

### Висновки до розділу 3

В результаті маркетингових досліджень для розробки колекції було обрано асортимент жіночих вечірніх суконь та сформовано групу споживача – жінки молодшої вікової групи та середньої. Також, було враховані вимоги, які висуваються до виробів: естетичні, ергономічні та психофізіологічні.

Для розробки колекції суконь матеріалом верху були обрані шовк «Armani» та євросітка «Diamond». Для підкладки спідниць був обраний софт, а матеріалом докладу – дублерин.

На основі аналізу творчого джерела, яке представлено у вигляді поєднання троянд та метеликів, з якого були виокремлені такі ознаки: кольорова гама, форма та фактура. Була виконана трансформація творчого джерела, в результаті чого було виокремлено силует та розроблено фор-ескізи, які стали основою для творчих ескізів.

Колекція представлена у вигляді 5 моделей, які змінюють свій зовнішній вигляд, завдяки використанню певних прийомів трансформації, а саме: прийомів перестановки, «розгортання-згортання», «зникнення-поява», орієнтації та «додавання-відбирання».

На основі методики ЕМКО ЦНДТШЛ була побудована базова конструкція за заданими розмірними ознаками фігури 164-88-96. Дана методика має позитивні сторони: вдосконалений процес виготовлення виробів за індивідуальними параметрами замовника, варіанти змін розрахункових формул та конструктивних параметрів; відповідність системи додатків типовим варіантам додатків на свободу облягання і декоративно-конструктивну складову до кожного конструктивного відрізка креслення.

На основі базової конструкції було виконано моделювання суконь колекції з використання таких прийомів моделювання: конічне та паралельне розширення, перенос виточок в рельєфи, використання горизонтальних та вертикальних членувань, зміни конфігурації ліній країв деталей.

Також, було розроблено комплект лекал для базової моделі 1.

## РОЗДІЛ 4. ТЕХНОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА МОДЕЛЕЙ ВЕЧІРНІХ СУКОНЬ ДО ЗАПУСКУ У ВИРОБНИЦТВО

### 4.1 Характеристика пакету матеріалів для моделей колекції, вибір обладнання та режимів обробки

Важливим етапом при виготовленні сукні є правильний підбір матеріалів та відповідних параметрів під час її виготовлення, що дає змогу створити якісний виріб.

Аналіз характеристик текстильних матеріалів дозволяє підібрати найоптимальніші матеріали, які матимуть схожі властивості та режими обробки.

Під час пошиття виробів з даного матеріалу потрібно слідкувати за натягом нитки, гостротою голки, щоб не допустити пошкодження структури матеріалу. Оскільки матеріал має синтетичне походження, під час виконання ВТО температурний режим праски не повинен перевищувати 150<sup>0</sup>С.













Окрім цього, у всіх сукнях використовується підкладка. Це покращує не тільки зовнішній вигляд виробу, а й надає привабливого та охайного вигляду із внутрішньої сторони.

В таблиці 4.1 наведені характеристики матеріалів, умови догляду, їх волокнистий склад та переплетення. Символи догляду інформують про те, що є можливість застосування хімічної чистки із усіма загальноприйнятими органічними розчинниками. Виріб виготовлений з даних матеріалів може підлягати машинному пранню при температурі не більше 30<sup>0</sup>С. Варто зазначити, що до даних матеріалів не можна застосовувати засоби, які відщеплюють хлор[13].

При виготовлення якісних виробів потрібно надавати перевагу ниткам високої якості, адже це впливає не лише на зносостійкість виробу, а й на продуктивність праці. Оскільки низькоякісні нитки частіше обриваються, це впливає на затрату більшої кількості часу на виготовлення одягу.

Рекомендовані нитки для пошиття вечірньої сукні з шовкової тканини з характеристиками наведені в таблиці 4.3.

Таблиця 4.1 – Характеристика текстильних матеріалів для верху та підкладки

Назва матеріалу	Умове позначення	Оформлення, оброблення	Переплетення	Вміст складників сировинного складу, %	Символи догляду			
					Хімічне чищення	Прання	Прасування	Відбілювання
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Шовк «Armani»	94367	Гладкофарбована	Атласне	ПЕ – 97% ЕЛ – 3%				
Євросітка «Diamond»	10085	Гладкофарбована	-	ПЕ – 100 %				
Софт	09928	Гладкофарбована	Полотняне	ПЕ – 96% ЕЛ – 4%				

Для надання корсету формостійкості передбачено використання дублюючого матеріалу. Враховуючи, що він повинен мати схожі властивості з матеріалом основи, був обраний дублерин, характеристики якого наведені в таблиці 4.2. Він є еластичним в поперечному напрямку, що дозволяє уникнути деформації виробу та покращити посадку виробу на фігурі.

Швейні нитки Astra 120 є універсальними, мають склад 100% ПЕ та можуть використовуватися для пошиття білизни, одягу з легких матеріалів та постільної білизни. Нитки є більш дорогі, але мають кращі показники міцності.



Дублювання ліфу сукні виконувалося на пресі AC-110 «Rotondi» [15], характеристики якого вказані в таблиці 4.4. Оскільки на даному пресі можна регулювати температуру, швидкість та тиск обробки, це дозволяє обробляти дуже тонкі та делікатні тканини.

Таблиця 4.2 – Характеристика клейових прокладкових матеріалів

Назва клейового матеріалу (підприємство-виробник)	Ширина, см	Поверхнева густина, г/м	Вид клейового покриття	Температура плавлення клею, Тпл, оС	Щільність покриття, крапок/см <sup>2</sup> (меш)	Колір	Сировинний склад, %	Вартість 1м/л, грн.	Область застосування
Дублерин 1703/105X S31703/991 XS3	150	43	Поліамідна мікроточка	121-132	76	Білий	100% ПЕ	74	Для легких та середніх тканин верху

Таблиця 4.3 – Характеристика швейних ниток для виготовлення вечірніх суконь

Назва	Умове позначення, підприємство-виробник	Лінійна густина, текс, (номер)	Розривне навантаження, сН	Вид пакування, довжина намотки, м	Вартість, грн	Призначення
Astra 120	100% ПЕ, «Coats»	27	1000	Бобіна 5000	150	Білизна, одяг із легких матеріалів, постільна білизна

Прес є необхідним обладнанням при виготовленні виробів корсетної групи, оскільки на них покладена функція підкреслення переваг фігури та

приховування недоліків. Тому якісне дублювання є необхідною умовою при виготовленні суконь.

Оскільки для якісного виготовлення одягу обов'язковим є міжопераційне прасування та ВТО, було обрано прасувальне обладнання ЕС-11 «Rotondi», Італія [15], характеристики якого наведені в таблиці 4.5.

Таблиця 4.4 – Характеристика обладнання для дублювання деталей одягу

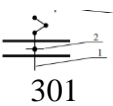
Обладнання, фірма	Ширина тасьми, мм	Напруга, В	Споживча потужність, кВт	Швидкість руху тасьми, м/хв	Тиск, Н/см <sup>2</sup>	Температура нагріву робочого органу, °С	Час дублювання, с	Габарити, мм
1	2	3	4	5	6	7	8	9
АС-110 «Rotondi»	110- 122- 140- 160-183	220-400	18/11	0,8-9,1	0-4	0-200	5-51	3840*6300*3460

Таблиця 4.5 – Характеристика обладнання для ВТО

Найменування та марка обладнання, фірма	Технологічне призначення	Маса, кг	Технічні параметри				Додаткові відомості
			Тиск пари, МПа	Спосіб нагрівання подушок	Витрати пари, кг/год	Наявність системи	Спосіб отримання пари
1	2	3	4	5	6	7	8
ЕС-11 «Rotondi», Італія	Для виробів із легких та середньої товщини матеріалів	1,7	2-7	електропаровий	0-4	Так	Парогенератор з регулятором пари

Пошиття одягу вимагає професійного обладнання, тому для цієї мети була обрана промислова швейна машина Jack F4 (табл. 4.6) [15]. Дана модель призначена для роботи з легкими та середніми тканинами. Вона є швейною машиною нового покоління із вбудованим у голову серводвигуном, який забезпечує безшумну роботу, що значною мірою впливає на продуктивність праці.

Таблиця 4.6 – Характеристика швейних машин загального призначення

Клас (марка), фірма-виробник	Технологічне призначення	Умовне та кодове позначення стібка (ДСТУ ISO 491 5 : 2005)	Максимальна частота обертання головного валу, хв-1	Максимальна довжина стібка, мм	Максимальна товщина матеріалу під лапкою, мм	Додаткові відомості (тип механізму переміщення матеріалу, робочі органи, ...)
Jack F4	Машина загального призначення	 301	5000	До 5	5	Висота піднімання лапки до 13 мм

За останні роки технологія швейних виробів все більше й більше збагачується новими методами обробки швейних виробів. Це пов'язано з появою нових матеріалів, прагненням зменшити трудомісткість обробки, збільшити продуктивність праці та покращити надійність виробу.

На прикладі моделі 1 жіночої вечірньої сукні, був розроблений кресленик загального вигляду (Додаток Г), на якому позначені перерізи та зображені відповідні методи обробки.

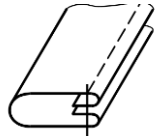
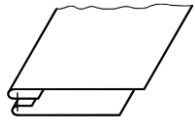
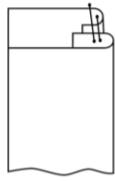
Найперша особливість обробки полягає в тому, що в якості підкладки ліфу сукні була обрана основна тканина, яка була попередньо продубльована. Це дає змогу надати ліфу кращої формостійкості та уникнути використання обшивок, які надають обробці більшої трудомісткості.

Крім цього, до рельєфів підкладки підшиваються чашки потаємними ручними стібками, що дає змогу ефективно закріпити кантик.

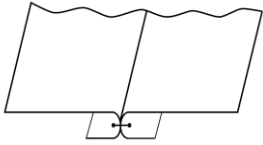
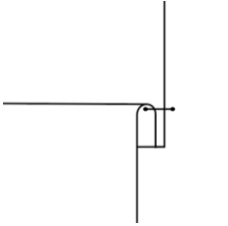
Обробка з'ємної спідниці полягає у використанні 2 функціональних поясів та 2 потаємних блискавок. Перш за все це пов'язано з реалізацією ідеї трансформації.

В таблиці 4.7 перелічені ниткові з'єднання, які використовуються при обробці моделі та наведена їхня характеристика.

Таблиця 4.7 – Характеристика ниткових з'єднань, які застосовуються при виготовленні виробу

Найменування шва (ДСТУ ISO 4916:2005)	Кодове позначення шва (ДСТУ ISO 4915:2005)	Найменування технологічної операції, де застосовується шов (назва операції за ДСТУ 2162-93)	Кількість стібків на 10 мм строчки	Ширина шва, мм	Вид та умовний номер (лінійна густина) ниток	Умове зображення шва (ДСТУ ISO 4916:2005)
Накладний	8.06.01	Застрочування шнурівки	3,5	15	Astra 120	
Обшивний	1.09.05	Обшивання низу сукні, обшивання середнього зрізу спинки ліфа	3,5	5	Astra 120	
Обшивний «в чистий край»	1.09.04	Обшивання верхнього зрізу ліфа	3,5	5	Astra 120	

## Продовження таблиці 4.7

1	2	3	4	5	6	7
Зшивний в розпрасування	4.02.01	Зшивання середніх зрізів спідниці, зшивання зрізів спідниць з євросітки, зшивання рельєфів пілочки та спинки ліфа, зшивання бічних зрізів ліфа	3,5	10	Astra 120	
Зшивний в запрасування	2.02.02	Пришивання спідниці до корсету, бічні шви спідниці, центральний рельєф на пілочці ліфа, пришивання поясу до спідниці	3,5	10	Astra 120	

Було підібрано пакет матеріалів зі схожими характеристиками. Відповідно до них було обрано обладнання, а саме: прес, парогенератор, універсальна швейна машина.

Поміж існуючої різноманітності ниток, перевага надається якісним, в даному випадку Astra 120, які мають гарні показники міцності.

В результаті аналізу методів обробки, був розроблений кресленик загального вигляду до моделі 1, в якому зображені перерізи швів, вузлів та наведена їхня технологічна обробка

## 4.2 Розробка технологічної послідовності обробки жіночої вечірньої сукні

Технологічна послідовність розроблена для підприємства малої потужності ФОП «Ковальова», яке спеціалізується на виготовленні вечірніх та весільних суконь. В процесі виготовлення суконь застосовуються ручні роботи, які підвищують якість виробів. Наявність цих робіт свідчить про спеціалізацію виробництва на індивідуальному пошитті.

При розробці технологічної послідовності обробки моделі було враховано, що сукні оздоблені декоративними квітами. Крім того, із внутрішньої сторони шви закриті підкладкою.

Технологічна послідовність обробки для моделі 1 жіночої вечірньої сукні наведена у додатку Д.

### Висновки до розділу 4

Враховуючи асортимент моделей був обраний пакет матеріалів верху, підкладки та докладу.

Технологічна послідовність розроблена для підприємства малої потужності ФОП «Ковальова І.Є.», яке спеціалізується на виготовленні вечірніх та весільних суконь. Відповідного до нього було обрано необхідне обладнання та методи обробки які дозволяють підвищити якість виробу та ефективність пошиття. Було розроблено кресленик загального вигляду для моделі 1.

Також, була розроблена технологічна послідовність обробки для моделі 1.

## ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Проаналізовано еволюцію вечірніх суконь та визначено класифікацію вечірніх суконь за призначенням та за конструктивно-декоративними ознаками. Встановлено класифікацію методів дизайн-проектування та їх особливостей. Досліджено принцип роботи з творчим джерелом.

2. Було проаналізовано прийоми трансформації та комбінаторики. Деякі з них були обрані для застосування в колекції.

3. На етапі маркетингових досліджень було визначено групу споживачів та проаналізовано сферу споживання. Встановлено, що ідея розробки вечірніх суконь виникла на основі творчого джерела. В ході структурного аналізу його характерні ознаки були покладені в основу створення гармонійної колекції. Також, було виокремлено символ-форму, на основі якої були розроблені творчі ескізи суконь. Оскільки в сукнях передбачено використання прийомів трансформації, ескізи виконані у двох варіантах: «до трансформації» та «після».

4. Базова конструкція була виконана на основі методики ЄМКО ЦНДТШЛ для фігури 164-88-96. На основі розробленої базової конструкції було виконано моделювання суконь колекції, розроблено комплект лекал для моделі 1 та наведено специфікацію деталей крою.

5. Було обрано пакет матеріалів верху, підкладки та докладу, відповідно до якого обрано обладнання та методи обробки. На основі аналізу методів обробки був розроблений кресленик загального вигляду для моделі 1. Розроблена технологічна послідовність обробки для моделі 1 відповідає вимогам підприємства малої потужності ФОП «Ковальова І.Є.», яке спеціалізується на виготовленні вечірніх та весільних суконь.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Історія вечірніх суконь [Електронний ресурс]: Режим доступу:<https://zlotystudent.com.ua/vidi-sukon-dlya-bud-yakogo-vipadku-40-foto/>
2. Колосніченко М.В., Процик К.Л. Мода і одяг. Основи проектування та виробництва одягу.: Навчальний посібник. – К.:КНУТД, 2011. 238с.
3. Вечірній одяг [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://vogue.ua/article/fashion/persona/shcho-pol-puare-zrobiv-dlya-svitu-modi-52003.html>
4. Філановский Г. Ю., Супрун А. І. Костюм ХХстоліття.– К.: Веселка, 1990.– 127с.
5. Фото вечірнього одягу [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://vogue.ua/article/fashion/tendencii/kak-nosit-belevoy-stil-v-realnoy-zhizni-36731.html>
6. Фото вечірнього одягу [Електронний ресурс]: Режим доступу: [https://womanparadise.com.ua/ua/blog/modnyeplatya2022?srsId=AfmBOooIiG7V8ieiaky-NxiUYK6NVkOCA9qsw5wgBLMYEah5m\\_GvFwyV](https://womanparadise.com.ua/ua/blog/modnyeplatya2022?srsId=AfmBOooIiG7V8ieiaky-NxiUYK6NVkOCA9qsw5wgBLMYEah5m_GvFwyV)
7. Фото вечірнього одягу [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://ukrlegprom.org/ua/news/chomu-ukraintsi-kupuiut-importnyj-odiah-zamist-ukrainskoho/>
8. Фото вечірнього одягу [Електронний ресурс]: Режим доступу: [https://modoslav.blogspot.com/2020/04/blog-post\\_62.html](https://modoslav.blogspot.com/2020/04/blog-post_62.html)
9. <https://nationalrecords.world/odyag-transformer-shho->
10. Одяг-трансформер [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://molniya.com.ua/blyskavky-ta-rechi-transformery-praktychnist-ta-ekologichne-spozhyvannya/>
11. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: навчальний посібник / [М.В.Колосніченко, Л.І.Зубкова, К.Л.Пашкевич, Т.О.Полька, Н.В.Остапенко, І.В.Васильєва, О.В.Колосніченко].К.:ПП



12. Колосніченко М.В. Мода і одяг. Основи проектування та виготовлення одягу. Навч. посібник. / А.М. Малинська, К.Л. Пашкевич, М.Р. Смирнова, О.В. Колосніченко – К.: ПП «НВЦ Профі», 2014. – 140 с.
13. Гайдук Л.М., Васильєва І.В. Сучасні технології моделювання і художнього оздоблення одягу. К.: КНУТД, 2008. – 77-90с.
14. Патлашенко О.А. Матеріалознавство швейного виробництва: Навч. посібн. – К.: Аристей, 2003. – 288 с.
15. Розробка колекцій одягу / [А.М. Малинська, К.Л. Пашкевич, М.Р. Смирнова, О.В. Колосніченко]. – К.: ПП НВЦ «Профі», 2014. – 140 с.
16. Колосніченко М.В. Мода і одяг. Основи проектування та виготовлення одягу. Навч. посібник. / А.М. Малинська, К.Л. Пашкевич, М.Р. Смирнова, О.В. Колосніченко – К.: ПП «НВЦ Профі», 2014. – 140 с.
17. Славінська А.Л. Методи типового проектування одягу: Навчальний посібник А.Л. Славінська – Хмельницький: ХНУ, 2008 – 159 с.
18. Матеріалознавство швейного виробництва. Матеріали для одягу. Супрун Н.П. Підручник з грифом МОНМСУ. Київ, КНУТД. – 2009, 156 с.
19. Супрун Н.П. Конфекціонування матеріалів для одягу: посібник з грифом МОНУ/Супрун Н.П., Дрегуляс Е.П., Волинець Т.О. - К.: Знання, 2008. - 125с.
20. Деталі швейних виробів. Терміни та визначення : ДСТУ 2023–91. – Чинний від 1993-01-01. – К. : Держстандарт України, 1993. – 9 с. – (Національний стандарт України).
21. Технологія швейного виробництва. Терміни та визначення. ДСТУ 2162-93. – К.: Держстандарт України, 1993. – 13 с.
22. Нагорна З.В. Класифікація методів трансформативного формоутворення в дизайні одягу // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2013. УДК 74.01/.09. с.87-89
23. Привала В. О. Систематизація способів здійснення трансформації сучасного одягу / В. О. Привала, Л. В. Буханцова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2012. – №2. – С. 65–68.